

HOVEDSTYRET

Dato: 02.04.2009 kl. 10:00

Sted: Møterom Bjørgvin, KS Møtesenter

Medlemmer som kalles inn til møtet:

Halvdan Skard
Bjørg Tysdal Moe
Gunda Johansen
Jørund A. Ruud
Solveig Kvidal
Ivar Johansen
Hanne Braathen
Odd Arild Kvaløy
Gunn Marit Helgesen
Hilde Onarheim
Oddleif Olavsén
Lien Skøii Vennesland
Per Arne Olsen
Gunn Berit Gjerde
Mette Qvortrup

Observatør:

Harald Danielsen, RU

Fra administrasjonen møter:

Arvid Weber Skjærpe, Anne Marie Svenneby

Vararepresentanter møter etter særskilt innkalling.

Informasjon om møtet:

Som tidligere avtalt er tidsrammen for dette møtet utvidet, dvs at møtet varer til alle sakene er behandlet ferdig.

SAKLISTE

Hovedstyret

02.04.2009 kl. 10:00

Notat

[09/4](#) 07/00897-4 St.meld.nr. 16 (2008-2009) - Nasjonal transportplan 2010-2019

Saker

[09/23](#) 09/00032-3 Godkjenning av protokoll fra Hovedstyrets møte 18. februar 2009

[09/24](#) 08/03159-2 Ny administrerende direktør i KS

[09/25](#) 07/00363-4 Landstyrets møte 28. mai 2009 - forslag sakliste/kjøreplan

[09/26](#) 09/00682-1 KS Landsting 2012 - avklaring

[09/27](#) 09/00032-4 Oversikt over KS fylkesmøter - høsten 2009

[09/28](#) 09/00678-1 Rød sak

[09/29](#) 08/02081-2 Offentlig tjenstepensjonsordning i KLP - Særskilte bestemmelser for folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner

[09/30](#) 09/00683-1 Oppnevning av KS' representanter til styret for Pensjonskontoret

[09/31](#) 09/00712-1 Utvidelse av bosettingsavtalen

[09/32](#) 08/02264-2 Strategi for arbeidskraft og rekruttering

[09/33](#) 08/01138-9 Avkorting av godtgjøring til folkevalgte etter kommuneloven § 42 for godtgjøring mottatt som tillitsvalgt i KS – ETTERSENDES

[09/34](#) 09/00644-2 Produsentansvar - Avfall

[09/35](#) 08/00401-2 Årsregnskap for 2008 - KS-holding AS

[09/36](#) 08/00682-3 Årsregnskap KS 2008

[09/37](#) 08/00923-2 Fullmakt til generalforsamlingene i datterselskapene

Orienteringssaker

<u>09/12</u>	09/00135-2	Protokoller fra møter i Bedriftsstyret, KVG og KES
<u>09/13</u>	09/00367-1	Protokoller fra Hovedstyrets arbeidsgruppe for FOU 14.10.08, 19.11.08 og 04.12.08
<u>09/14</u>	08/01364-3	Brev datert 26.02.2009 fra Storbynettverket i KS til Statsministeren og Finansministeren
<u>09/15</u>	08/02887-2	Klimatoppmøte i København - status og videre oppfølging
<u>09/16</u>	09/00392-1	Nytt manifest mot mobbing 2009-2010
<u>09/17</u>	08/02788-4	Høring - forslag til endringer i kommuneloven - krav til kjønnsmessig balansert sammensetning av styret i kommunalt kontrollerte aksjeselskaper
<u>09/18</u>	09/00207-3	Høring - forslag om endring av helsepersonelloven § 53 om spesialistgodkjenning av helsepersonel
<u>09/19</u>	07/00954-6	Orientering om møte i Europarådets kongress, Strasbourg, 2. - 5. mars, 2009
<u>09/20</u>	09/00615-2	Sosial dumping i kommunesektoren
<u>09/21</u>	09/00324-3	Høring - Forslag til regelverk for å følge opp forslag i St.meld. nr.18 (2007-2008) - Arbeidsinnvandring og forslag til forskrifter til ny utlendingslovs kapittel 3 om arbeid og studier mv.
<u>09/22</u>	09/00711-1	Orientering om KS arbeid med tilrettelegging for økt bruk av robot- og sensorteknologi/velferdsteknologi i kommunene
<u>09/23</u>	09/00007-3	Høring - Forslag til endring i lov om Statens pensjonskasse og i enkelte andre lover
<u>09/24</u>	08/02664-25	Debattheft - tilbakemelding fra fylkesmøtene

Diverse orienteringer fra Adm.direktør

Eventuelt

09/4 St.meld.nr. 16 (2008-2009) - Nasjonal transportplan 2010-2019

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/4

Forslag til vedtak

Notatet drøftes.

Notatets fakta

Nasjonal transportplan 2010-2019 (NTP) ble fremlagt fredag 13. mars. Her presenterer regjeringen sine mål og strategier for transportpolitikken de neste 10 årene. Den omfatter investeringer, drift og vedlikehold på riksveger og jernbanenett samt luftfart og tiltak i havner og farleder til sjøs. Dessuten omfatter den belønningsordningen for kollektivtrafikk i storbyområdene.

Regjeringen legger opp til en sterk satsing på transportinfrastruktur og en markert økning i de økonomiske rammene. Det planlegges brukt 322 mrd kr de neste 10 årene, en økning på 100 mrd eller 45 % i forhold til forrige planperiode. Det foreslås bla 10 mrd til rassikring i perioden, 50 % av dette skal gå til fylkene. Rammen til belønningsordningen vil fordobles til 650 mill kr pr år. Alt dette er positivt, men det må understrekes at selve bevilgningene skjer i Stortinget i forbindelse med de årlige statsbudsjettene.

Fra 2010 vil det meste av dagens øvrige riksvegnett og øvrige riksvegferjer bli omklassifisert og overført til fylkeskommunene. Dette er et ledd i regionreformen som skal gi fylkeskommunene bedre muligheter til samordning og helhetlige prioriteringer, bl.a. kunne se langsiktig areal- og transportplanlegging i sammenheng. Det heter i meldingen at overføringen skjer vederlagsfritt, men at fylkeskommunene overtar ansvaret med den standard det har og med tilhørende rettigheter og plikter slik de er på overføringstidspunktet. KS har, med bistand fra Multikonsult, beregnet (foreløpige tall) at vedlikeholdsetterslepet på øvrige riksveger og fylkesveger er på hhv 17 og 13 mrd kr. Det legges imidlertid opp til at de ordinære bevilgningene til vegnettet (og ferjenettet) som skal overføres fylkeskommunene i 2010 skal videreføres på dagens nivå (2009).

I stortingsmeldingen om NTP heter det i kap. 6.2.1:

"Som basis for å sikre en god standard på det nye fylkevegnettet har regjeringen videreført nivået på 2009-budsjettet. 5 126 mill. kr per år til investeringer, drift og vedlikehold av fylkesvegnettet vil inngå i rammetilskuddet til fylkeskommunene. I tillegg vil regjeringen innføre en rentekompensasjonsordning for transporttiltak i fylkene. Denne ordningen vil ha en årlig ramme på 2 mrd. kr. Dette vil gi fylkene muligheter til å satse på veg- og kollektivtransporttiltak. Halvparten av rassikringsposten vil også bli anvendt på fylkesvegnettet. Økonomiske rammer for fylkesvegnettet i NTP er planrammer slik de ville være uten forvaltningsreformen. Endelig ramme, fordeling mellom stat og fylker og fordeling mellom fylkene avklares i kommuneproposisjonen for 2010."

Ingen økning i **rammene til de nye fylkesvegene** står i sterk kontrast til økningen på hele 45 % i bevilgningene til riksvegene og jernbanen. Rammene i kommuneproposisjonen må økes betydelig hvis fylkeskommunene skal unngå å få en stor reduksjon i investeringsrammene til framtidige fylkesveger (inkl. kollektivtransport, gang-/ sykkelveg, trafiksikkerhet mm).

Det innføres en **rentekompensasjonsordning** med en årlig ramme på 2 mrd kr fra 2010 som skal gi fylkeskommunene muligheter til å satse på veg og kollektivtransport. De må imidlertid selv dekke avdragskostnadene. Kompensasjonsordningen gjør lånene billigere for fylkeskommunene men langt fra gratis. Fylkeskommunens vil få en betydelig gjeldsøkning. Inndekning av avdragsutgiftene vil kunne innebære kutt i andre fylkeskommunale tjenester, som videregående opplæring, for å dekke økte kostnader knyttet til vegene.

Dette er punkter som det er viktig å følge opp videre i konsultasjonsordningen og i innspill til kommuneproposisjonen. KS har anmodet om å bli involvert i kostnadsberegningene knyttet til overføringen av nye oppgaver på samferdselsområdet i forkant av konsultasjonsmøtet 29. april. Kommuneproposisjonen kommer 15. mai.

Det vises for øvrig til vedtak på møte i KS hovedstyre 19. februar 2009 vedrørende høringsnotat om forslag til ny lov om overføring av rettigheter og forpliktelser ved gjennomføring av forvaltningsreformen samt høringsnotat om forslag til endringer i vegloven og vegtrafikkloven.

Arvid Weber Skjærpe

May-Britt Nordli

Saker

09/23 Godkjenning av protokoll fra Hovedstyrets møte 18. februar 2009

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/23

Forslag til vedtak

Protokollen godkjennes.

Saksframstilling

Det er ikke mottatt merknader til protokollen ved fristens utløp. Protokollen anses godkjent.

09/24 Ny administrerende direktør i KS

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/24

Forslag til vedtak

.....tilsettes som administrerende direktør i KS.

Saksframstilling

Saken fremmes i møte.

Halvdan Skard

09/25 Landstyrets møte 28. mai 2009 - forslag saksliste/kjøreplan

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/25

Forslag til vedtak

Hovedstyret anbefaler Landstyret gjennomført etter framlagt forslag.

Saksframstilling

Forslag til saksliste/ kjøreplan for Landstyret 28. mai følger vedlagt.

Arvid Weber Skjærpe

Vedlegg til sak

Kjøreplan 28.
mai.doc

09/26 KS Landsting 2012 - avklaring

Saksgang	Møtedato	Saknr
Arbeidsutvalget	17.03.2009	09/3
Hovedstyret	02.04.2009	09/26

Forslag til vedtak

Hovedstyret slutter seg til forslaget fra arbeidsutvalget om at KS' Landsting 2012 avholdes i dagene 12.-15.februar på Radiosson Plaza Hotell, Oslo”

Saksframstilling

Det er behov for å få avklart endelig sted for Landstinget 2012 slik at de ikke aktuelle hotellreservasjonene kan frigis, og KSK og KS kan inngå avtale for arrangementene og få satt i gang den praktisk og tekniske planleggingen.

Hovedstyret vedtok følgende på møte 20. juni 2008 (i Brussel):

1. Hovedstyret tar evaluering av Landsting 2008 til orientering.
2. Regnskapsoversikten tas til etterretning.
3. KS andel av overskudd Kommunedagene tilføres landstingsfondet.
4. Landsting 2012 legges til Oslo med omegn i februar.
(Vedtatt mot 2 stemmer, Ap).

KSK fikk oppdraget å sjekke ut og forhåndsreservere aktuelle hotell på Gardermoen og i Oslo med plass til et arrangement som inneholder både Landsting og kommunedager, slik føringen ble i styremøtet.

Det er to aktuelle tidspunkt i følgende prioritet:

1. 12. – 15. febr.
2. 05. - 08. febr.

Årsaken til at alternativ 1 er ønsket, er tidspresset med valg og innkalling av delegater samt klargjøring, trykking og utsending av sakene til Landstinget i dagene oppunder jul og i romjulen. Den lange jule- og nyttårshelgen er upraktisk i en slik sammenheng.

Saken inklusive KSK sin vurdering legges fram for avklaring. KSK notat datert 16. mars -09 følger vedlagt.

Arvid Weber Skjærpe

Vedlegg til sak

Landsting i Oslo.doc

09/27 Oversikt over KS fylkesmøter - høsten 2009

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/27

Forslag til vedtak

Følgende hovedstyremedlem deltar på fylkesmøtet i

Østfold:	19. og 20. oktober	-
Akershus:	22. og 23. oktober	-
Oslo:	Ikke fylkesmøte	-
Hedmark	15. oktober	-
Oppland:	15. oktober	-
Buskerud:	28. oktober	-
Vestfold:	15. oktober	-
Telemark:	5. og 6. oktober	-
Agder:	15. oktober	-
Rogaland:	22. og 23. oktober	-
Hordaland:	20. oktober	-
Sogn og Fjordane:	27. og 28. oktober	-
Møre og Romsdal:	21. og 22. oktober	-
Sør-Trøndelag:	Ikke klart enda	-
Nord-Trøndelag	19. og 20. november	-
Nordland:	20. og 21. oktober	-
Troms:	Ikke klart enda	-
Finmark:	Ikke klart enda	-

Saksframstilling

Fylkesmøtets oppgaver ble endret på Landstinget 2008. Før det var fylkesmøtets primære oppgave å velge fylkesstyre og delegater til landstinget. Fylkesmøtet skulle møtes minst hvert fjerde år innen utgangen av valgåret.

Den formelle rollen til fylkesmøtet er uendret, og fylkesmøtet er KS' øverste organ i fylket og skal nå møtes 2 ganger i året jfr § 12 i "Vedtekter for KS". Videre gjengitt fra vedtektene skal fylkesmøtene....."arbeid med forankring av konsultasjoner, tariffspørsmål, forpliktende avtaler og andre viktige/ prinsippelle avtaler" samt gi retning for Fylkesstyrets arbeid.

Fylkesmøtene har så langt hatt ulik praksis for opplegg og gjennomføring. På seminarsamlingen av fylkesstyrelederne og representanter fra Hovedstyrets konsultasjonsgruppe var et av ønskene en tettere kontakt mellom fylkene og KS sentralt. Fylkesmøtene – hvor alle fylkes kommuner er representert – er en viktig møteplass for KS' medlemmene. Derfor ønsker leder at Hovedstyret skal være representert på flest mulig fylkesmøter høsten 2009 både som medlem av Hovedstyret og som valgt delegat til Fylkesmøtet.

Halvdan Skard

09/28 Rød sak

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/28

09/29 Offentlig tjenstepensjonsordning i KLP - Særskilte bestemmelser for folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/29

Hovedstyret mener pkt. 4 i vedtektene for tjenstepensjonsordningen i KLP for folkevalgte i kommuner og fylkeskommuner bør endres slik:

”Alderspensjon kan tas ut fra fylte 65 år. Alderspensjon avkortes dersom den folkevalgte oppebærer delvis godtgjørelse som fyller kravene for medlemskap etter punkt 1 første ledd eller er innmeldt i en offentlig tjenstepensjonsordning som er tilsluttet overføringsavtalen. Alderspensjon kan ikke ytes så lenge vedkommende er medlem av Stortinget eller Regjeringen.”

I følge vedtektenes § 11 skal endringer i bestemmelsene vedtas av KLPs styre og godkjennes av styret i KS. Endringene må også godkjennes av Kredittilsynet.

Saken oversendes KLPs styre for videre behandling. Dersom KLPs styre ikke har andre synspunkter anses saken ferdigbehandlet av hovedstyret i KS og oversendes Kredittilsynet.

Styret finner det naturlig med en helhetlig gjennomgang av pensjonsordningen for folkevalgte i kommunesektoren når den nye pensjonsordningen for medlemmer av Stortinget eller Regjeringen er ferdigbehandlet.

Saksframstilling

Alle som har et kommunalt tillitsverv, har i henhold til kommuneloven § 42 krav på godtgjøring for sitt arbeid som folkevalgt etter nærmere regler fastsatt av kommunestyret selv.

Pensjonsordningen i KLP omfatter folkevalgte i tillitsverv som medfører en godtgjøring på beregnet ut fra minst 1/3 stilling, jf vedtektenes § 1.

KS er gjort oppmerksom på at vedtektenes pkt. 4 kan forstås slik at man ikke kan motta pensjon fra folkevalgtordningen samtidig som man får godtgjørelse som folkevalgt. Dette er en misforståelse og ikke i samsvar med måten KLP praktiserer regelverket. Det viser dog at det er behov for en klarere tekst i denne bestemmelsen.

Vedtektenes pkt 4 lyder:

”Alderspensjon kan tas ut fra fylte 65 år, likevel tidligst fra det tidspunkt den folkevalgte ikke lenger mottar godtgjørelse som folkevalgt. Dersom den folkevalgte fortsatt oppebærer en delvis godtgjørelse eller er tilsatt i statlig eller kommunal/fylkeskommunal stilling som medfører rett til medlemskap i tjenstepensjonsordning, kan det tilstås en redusert

alderspensjon. Alderspensjon kan ikke ytes så lenge vedkommende er medlem av Stortinget eller Regjeringen.”

KS har bedt KLP se på saken. KLP skriver bl.a. i sitt svar som følger vedlagt i sin helhet:

”I KLP er bestemmelsen forstått og praktisert slik at det ytes gradert alderspensjon for de som fortsatt mottar eller velges på nytt med delvis godtgjørelse som folkevalgt. Det gjelder også de som blir tilsatt i en deltidsstilling dersom godtgjørelsen eller stillingen medfører rett til medlemskap i en offentlig tjenstepensjon.

Vi foreslår å endre første setning slik at det klarere vil fremgå at det er anledning til å kombinere verv som folkevalgt med delvis pensjon. Etter vår oppfatning bør det settes en minste grense for stillingsreduksjon for å få innvilget alderspensjon, slik det også er i tjenstepensjonsordningen.”

KLP foreslår at bestemmelsen endres til:

”Alderspensjon kan tas ut fra fylte 65 år dersom den folkevalgte fratrer helt eller delvis, og stillingsreduksjonen utgjør minst 10 prosentenheter. Det kan innvilges redusert alderspensjon dersom den folkevalgte oppbeholder delvis godtgjørelse som fyller kravene for medlemskap etter punkt 1 første ledd eller er innmeldt i en offentlig tjenstepensjonsordning som er tilsluttet overføringsavtalen. Alderspensjon kan ikke ytes så lenge vedkommende er medlem av Stortinget eller Regjeringen.”

Endringen er i samsvar med gjeldene praksis og vil derfor ikke medføre konsekvenser for de som har slik pensjonsordning i KLP.

Vedtektenes pkt 1 første ledd som det refereres til sier at pensjonsordningen omfatter folkevalgte i tillitsverv som medfører en godtgjøring beregnet ut fra minst 1/3 stilling.

Administrasjonen mener kravet om minste grense for stillingsreduksjon er unødvendig. Det bør være tilstrekkelig at pensjonen avkortes dersom man har en godtgjøring som er beregnet ut fra minst 1/3 stilling. For øvrig anbefaler administrasjonen at bestemmelsen endres i tråd med KLPs anbefaling.

I følge vedtektenes § 11 skal endringer i bestemmelsene vedtas av KLPs styre og godkjennes av styret i KS. Endringene må også godkjennes av Kredittilsynet.

Etter hovedstyrets behandling sendes saken KLP. Dersom KLPs styre ikke har andre synspunkter anses saken ferdigbehandlet av hovedstyret og oversendes Kredittilsynet.

Administrasjonen finner det naturlig med en helhetlig gjennomgang av pensjonsordningen for folkevalgte i kommunesektoren når den nye pensjonsordningen for medlemmer av Stortinget eller Regjeringen er ferdigbehandlet.

Arvid Weber Skjærpe

Per Kristian Sundnes

VEDLEGG

KS
Postboks 1378, Vika

0114 OSLO

Oslo, 2. mars 2009
Kba/AKG

Forslag til presiseringer i de særskilte bestemmelsene for folkevalgte

Vi viser til henvendelse fra KS hvor KLP er blitt gjort oppmerksom på at punkt 4 første ledd i de særskilte bestemmelsene for folkevalgte kan misforstås.

Bestemmelsen lyder slik:

”Alderspensjon kan tas ut fra fylte 65 år, likevel tidligst fra det tidspunkt den folkevalgte ikke lenger mottar godtgjørelse som folkevalgt. Dersom den folkevalgte fortsatt oppebærer en delvis godtgjørelse eller er tilsatt i statlig eller kommunal/fylkeskommunal stilling som medfører rett til medlemskap i tjenstepensjonsordning, kan det tilstås en redusert alderspensjon. Alderspensjon kan ikke ytes så lenge vedkommende er medlem av Stortinget eller Regjeringen.”

Misforståelsen synes å ligge i at første setning kan tolkes slik at mulighetene til å få pensjon fra folkevalgtordningen avskrives reservasjonsløst mens den folkevalgte mottar godtgjørelse. I motsatt fall, hvis pensjonisten velger å beholde pensjonen sin, kan han/hun ikke påta seg noe folkevalgt verv som berettiger godtgjørelse. Det etterlyses likebehandling av folkevalgtordningen og tjenstepensjonsordningene i stat, kommune og privat, med hensyn til anledningen til å motta godtgjørelse ved siden av utbetalt pensjon

I KLP er bestemmelsen forstått og praktisert slik at det ytes gradert alderspensjon for de som fortsatt mottar eller velges på nytt med delvis godtgjørelse som folkevalgt. Det gjelder også de som blir tilsatt i en deltidsstilling dersom godtgjørelsen eller stillingen medfører rett til medlemskap i en offentlig tjenstepensjon.

Vi foreslår å endre første setning slik at det klarere vil fremgå at det er anledning til å kombinere verv som folkevalgt med delvis pensjon. Etter vår oppfatning bør det settes en minste grense for stillingsreduksjon for å få innvilget alderspensjon, slik det også er i tjenstepensjonsordningen.

I tjenstepensjonsordningen utbetales full pensjon om pensjonisten arbeider i stilling som er under minstekravet for medlemskap i pensjonsordningen. KLP har tolket punkt 4 annen setning i bestemmelsene for pensjonsordningen for folkevalgte slik at folkevalgte som på tilsvarende måte har en godtgjørelse som er for liten til medlemskap, blir pensjonen ikke redusert. Vi ser imidlertid at punkt 4 annen setning er tvetydig ved at siste del av setningen kan leses slik at den kun peker tilbake på de som er ansatt i statlig eller kommunal/fylkeskommunal stilling. Bestemmelsen kan derfor forstås slik at alderspensjonen skal reduseres uansett omfanget av godtgjørelse, og at det ikke er noen nedre grense.

Vi foreslår en presisering av bestemmelsen for å unngå misforståelser også på dette punktet. Det vil altså innebære at det utbetales full pensjon om godtgjørelsen er lavere enn det som kreves for medlemskap. Bestemmelsen er formulert slik det ikke er avgjørende om vedkommende faktisk blir innmeldt. Det er tilstrekkelig om godtgjørelsen tilsvarer kravet til medlemskap. Da unngår man tilpasninger ved at ordningen sies opp. Det kan være aktuelt fordi denne pensjonsordningen ikke er pålagt.

KLP foreslår følgende endring i vilkårenes punkt 4 første ledd:

”Alderspensjon kan tas ut fra fylte 65 år dersom den folkevalgte fratrer helt eller delvis, og stillingsreduksjonen utgjør minst 10 prosentenheter. Det kan innvilges redusert alderspensjon dersom den folkevalgte oppbærer delvis godtgjørelse som fyller kravene for medlemskap etter punkt 1 første ledd eller er innmeldt i en offentlig tjenstepensjonsordning som er tilsluttet overføringsavtalen. Alderspensjon kan ikke ytes så lenge vedkommende er medlem av Stortinget eller Regjeringen.”

Endringen er i samsvar med gjeldene praksis og vil derfor ikke medføre konsekvenser for de som har slik pensjonsordning i KLP.

I denne sammenheng vil KLP ellers ta opp spørsmålet om hvordan inntekt som folkevalgt skal behandles, for de som mottar alderspensjon fra den ordinære tjenstepensjonsordningen for kommuneansatte. Som kjent er pensjonsordningen for folkevalgte ikke tilsluttet overføringsavtalen. Overføring av rettigheter for de som har vært folkevalgt i forskjellige kommuner/fylkeskommuner skjer derfor med hjemmel i vilkårenes § 3 første ledd.

Alderspensjon fra tjenstepensjonsordningen reduseres kun når man er innmeldt i en tjenstepensjonsordning som er tilsluttet overføringsavtalen. Når pensjonsordningen for folkevalgte ikke er tilsluttet overføringsavtalen, innebærer det derfor at en som har alderspensjon fra den ordinære tjenstepensjonsordningen vil kunne motta uavkortet pensjon selv om vedkommende mottar 100% godtgjørelse og blir innmeldt i pensjonsordningen for folkevalgte. Det er i tilfelle TPO-vedtektene som må endres, og tariffpartene som må godkjenne evt endringer. Om KS mener dette bør endres, foreslås det tatt opp som sak overfor Pensjonskontoret for behandling og oppfølging der.

Med vennlig hilsen
For Kommunal Landspensjonskasse

Käte Grøholt
Direktør PensjonService

09/30 Oppnevning av KS' representanter til styret for Pensjonskontoret

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/30

Forslag til vedtak

KS' oppnevner følgende personer til Pensjonskontorets styre:

Trond Lesjø, styrets leder

Børge Benum

Mette Qvortrup

Anders Kleppe

Saksframstilling

Pensjonskontorets styre er sammensatt av de organisasjoner på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden som er parter i Hovedtariffavtalen innen KS-området, representert ved KS og forhandlingssammenslutningene: LO Kommune, Unio, YS-K og Akademikerne-K.

Styrets sammensetning er som følger:

Inntil 4 representanter fra KS inkludert styrets leder som skal utpekes av KS, 3 representanter fra LO Kommune, 2 representanter fra Unio, 1 representant fra YS-K og 1 representant fra Akademikerne-K.

KS har i inneværende periode vært representert i styret med følgende personer:

Trond Lesjø, styrets leder

Børge Benum

Mette Qvortrup

Astrid Hjelm

Trond Lesjø fra rådmannsutvalget, Børge Benum fra KS' administrasjon, Mette Qvortrup fra KS Bedrift. Disse tre har meddelt at de kan fortsette som medlemmer. Astrid Hjelm er utpekt av de selvstendige kommunale pensjonskasser (DSKP) og har meddelt at hun ønsker avsløsning. Styret i DSKP har innstilt John Syre; styreleder i DSKP, som etterfølger.

Pensjonskontoret fører tilsyn med pensjonsinnretningenes praktisering av gjeldende pensjonsbestemmelser nedfelt i Hovedtariffavtalen innen KS-området. Styrets oppgaver er bl.a.

- Behandle anker etter vedtektene for AFP og TPO (Tjenestepensjonsordningen)
- Foreta justeringer av vedtektene som følge av endringer i lovverk og/eller tilsvarende ordninger i privat og statlig sektor
- Utarbeide forslag for tariffpartene til endringer i bestemmelsene som styret finner hensiktsmessig
- Følge utviklingen og forvaltningen av reglene, samt de økonomiske konsekvensene av ordningene i KS-området
- Ha adgang til å avgi uttalelse i flyttesaker, herunder også ved opprettelsen av egen eller interkommunal pensjonskasse

DSKP tilhører pensjonsleverandørsiden. Administrasjonen mener leverandørsiden ikke bør være representert i det partssammensatte styret. De har en annen formell rolle enn

tariffpartene. Det foreslås derfor at fagsjef Anders Kleppe (KS Forhandling) erstatter representanten som fram til nå er utpekt av DSKP.

Arvid Weber Skjærpe

Per Kristian Sundnes

09/31 Utvidelse av bosettingsavtalen

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/31

Forslag til vedtak

KS mener det er nødvendig å få på plass gode rutiner for samhandling mellom kommune og stat og sikre god informasjon til kommunen ved opprettelse av asylmottak og omsorgsentre, ikke minst at staten forplikter seg til at kommunene i større grad involveres i prosessen. KS går derfor inn for å utvide bosettingsavtalen til også å omfatte etablering av asylmottak, samt omsorgsentre.

Hvorfor saken

Det har vært stor uro og misnøye omkring opprettelse av mottak i kommunene. Årsaken er mangel på informasjon og innflytelse ved opprettelse av nye asylmottak. Det er derfor viktig at staten forplikter seg til å la kommunene få større innflytelse ved opprettelse av asylmottak i kommunen.

KS vil arbeide for at kommuner som i dag har etablert asylmottak sikres fremtidig drift. Det kan være hensiktsmessig at kommunene i større grad skal kunne drive mottakene i egen regi, og ønsker KS ønsker derfor en dialog med UDI om dette. Flere kommuner som har vurdert å drive mottak i egen regi opplever dette som vanskelig. Årsaken er konkurransen vedrørende pris og stor usikkerhet pga den korte fristen på 3 mnd for oppsigelse av driftsavtalen.

Vertskommunenes økonomi har blitt betydelig bedret siden 2008. Det er viktig med god dialog for å sikre fullfinansiering av kommunenes oppgaver i forbindelse med mottakene.

Saksframstilling

Den store tilstrømmingen av asylsøkere i 2008 har medført et stort behov for nye asylmottak. Antallet plasser økte med 7300 i 2008. Det er behov for ytterligere 4000 nye plasser i første halvdel av 2009.

Det kom sterke reaksjoner fra en rekke kommuner som følge av at det ble besluttet å opprette asylmottak i kommunen i 2008. Dette var ofte pga mangelfull informasjon til kommunene, samt liten eller ingen mulighet til innflytelse på type mottak, beliggenhet m.m.

Tidligere var det kommuner og organisasjoner som drev asylmottakene. Fra 2002 ble driften konkurranseutsatt. Det er nå kun 11 kommuner som driver mottak i egen regi. Signalene fra disse er at rammene for driften stadig blir strammere pga den harde konkurransen fra private aktører. Det er derfor usikkerhet omkring fremtidig drift. KS ønsker en dialog med UDI for å sikre fremtidig drift av mottak som drives i kommunal regi.

Flere kommuner har etter hvert vist interesse for selv å være driftsoperatør for asylmottak.

Mange kommuner som vurderer å etablere nye mottak mener risikoen mht 3 måneders oppsigelse blir for stor. I tillegg er det vanskelig å vinne i konkurransen med profesjonelle aktører som etablerer seg over hele landet. KS har derfor hatt et seminar for kommuner som ønsker veiledning i forhold til å legge inn anbud vedrørende mottaksdrift. KS er i dialog med UDI for å finne muligheter for at flere kommuner kan drive mottak.

KS og AID har en bosettingsavtale som går frem til desember 2009. Det har vært et godt samarbeid vedrørende bosetting av flyktninger siden 2001, som følge av denne avtalen. Den er basert på frivillighet for kommunene, og samarbeidet betinger gode tilskuddsordninger i bosetting og integreringsarbeidet. Utvidelsen innebærer at Barne og Likestillingsdepartementet også inkluderes som part i avtalen.

Arvid Weber Skjærpe

Bjørn Gudbjørgrud

Vedlegg til sak

AIDBLDKS avtale (17
mars) utkast.doc

09/32 Strategi for arbeidskraft og rekruttering

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/32

Forslag til vedtak

- KS mener tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft i kommunal sektor er avgjørende for å opprettholde, utvikle og sikre tjenestetilbudet til befolkningen i det norske velferdssamfunnet.
- KS har utarbeidet en strategi med sikte på å møte arbeidskraftutfordringene i kommuner og fylkeskommuner i framtiden. Formålet med strategien er å bistå kommunenes i deres eget arbeid både på kort og lang sikt for å beholde og rekruttere arbeidskraft. Det er også et mål å tydeliggjøre hva KS vil gjøre og hva KS forventer av statlige myndigheter.
- Strategien presenterer tiltak knyttet til følgende innsatsområder:
 - styrke kommunenes omdømme
 - rekruttere ung og nyutdannede
 - beholde arbeidskraften
 - benytte arbeidskraftreservene
 - økt bruk av teknologi og mer effektiv organisering
 - økt kompetanse i tjenestene
- Godt omdømme er både et mål og et virkemiddel for å bidra til rekruttering, og for å beholde arbeidskraften. Godt omdømme skapes gjennom å levere gode resultater og formidle disse. KS mener den viktigste omdømmebyggeren er kompetente og engasjerte medarbeidere, Som en del av iverksettingen av strategien må det

gjennomføres omdømmebyggende tiltak både i kommune og i regi av KS rettet mot ulike målgrupper.

- Utvikling av robuste fagmiljøer er sentralt. KS mener det er behov for å se på hvordan kommunene kan organisere kompetansemiljøene på nye måter for å rekruttere tilstrekkelig og beholde kompetent personell, for å hindre at miljøene i kommunene blir sårbare og for å sikre innbyggerne grunnleggende tjenester med god kvalitet. Utvikling av alternative karriereveier i kommunene kan være et virkemiddel. Kommunene må vektlegge systematisk arbeid med kompetanseheving og kompetansestyring av virksomheten.
- KS mener rekruttering av unge og nyutdannende er et viktig satsningsområde. Kommunene bør samarbeide med rådgivertjenesten i skolen til aktiv formidling av sektorens muligheter. Videre er det viktig at utdanningsinstitusjonene har kompetanse om behovene i kommunal sektor og ivaretar dette i utdanningene.
- KS mener det er et stort arbeidskraftspotensial i redusert sykefravær og tiltak for å øke nærværet må prioriteres. En reduksjon på 2 prosentpoeng i sykefraværet kommunesektoren nasjonalt tilsvarer om lag 6000 årsverk. I tillegg er gode arbeidsplasser med lavt sykefravær bidrag til et godt omdømme for kommunen. KS mener kommunene må ha en tydelig forankring av nærværarbeid i ledelsen.
- KS forutsetter at staten kompenserer kommunesektoren for lønns- og pensjonsutgifter gjennom de årlige budsjettopleggene.
- Med forventningene om stor mangel på arbeidskraft mener KS det er viktig å se hvordan økt bruk av velferdsteknologi kan bidra til at mennesker blir mer selvhjulpne og at ansattes kompetanse og ressurser blir benyttet på best mulig måte.
- Strategien skal følges opp av kommuner og KS gjennom konkretisering av tiltakene, utvikling av handlingsplaner og samarbeid og dialog med ulike aktører.
- Administrasjonen får fullmakt til å ferdigstille strategien i tråd med vedtaket, og slik at strategien er ferdig til Kommunedagene i mai 2009.

Saksframstilling

Kommuner og fylkeskommuner vil i årene framover ha store utfordringer med å rekruttere tilstrekkelig og rett arbeidskraft. Dette er pekt på som en av to hovedutfordringer i Arbeidsgiverstrategi mot 2020 Stolt og Unik (AGS 2020). På samme måte vil behovet for arbeidskraft være en utfordring også i privat sektor og for staten. Regjeringens Perspektivmelding (St.meld.nr. 9 (2008-2009)) som ble lagt fram i januar i 2009 omtaler forventet mangel på arbeidskraft.

Mangel på arbeidskraft er en utfordring Norge deler med resten av Europa og USA. På kort sikt vil finanskrisen og dens konsekvenser i arbeidsmarkedet kunne ha en positiv effekt på kommunesektorens muligheter for å rekruttere grupper som det har vært vanskelig å rekruttere. Det er imidlertid ikke direkte sammenfall mellom kompetansen til de som blir ledige i privat sektor og kompetansebehovet i kommunene. Ved tilrettelegging for omskolering og kvalifisering kan det innebære økt kompetanse kommunesektoren. Arbeidsinnvandring vil også kunne være et bidrag for å løse sektorens arbeidskraftbehov,

men må sees i sammenheng med en etisk rekruttering av personell, og usikkerhet med hensyn til hvor stor arbeidsinnvandringen vil kunne være.

Innhold i strategien

Vedlagt følger utkast til Strategi for arbeidskraft og rekruttering.

Strategien bygger på AGS 2020. Målet er å gi retning og inspirasjon til kommunenes eget arbeid både på kort og lang sikt. I strategien er det anbefalinger om hvilke grep kommunene bør ta, hvilke tiltak KS vil ta ansvar for og det pekes på ansvar og utfordringer for statlige myndigheter.

Størst arbeidskraftpotensial for kommunene finnes på tre områder; rekruttering av unge og nyutdannede, sykefraværsreduksjon og økt bruk av teknologi i tjenestene.

Det finnes ingen enkle grep for å sikre tilstrekkelig arbeidskraft, derfor omtales seks hovedinnsatsområder for kommunene, KS og staten:

- styrke kommunenes omdømme
- rekruttere ung og nyutdannede
- beholde arbeidskraften, og bidra til lavere sykefravær og deltid
- benytte arbeidskraftreservene
- økt bruk av teknologi og mer effektiv organisering
- økt kompetanse i tjenestene

Under hvert av innsatsområdene fremmes det også forslag til hva "KS vil":

Under innsatsområdet **"Omdømmebygging"** er følgende tiltak forestått under KS vil:

- i samarbeid med et utvalg kommuner utarbeide en plan og verktøy for systematisk omdømmearbeid, som kommunene kan benytte i sitt arbeid
- utarbeide en kommunikasjonsplan for rekrutteringsstrategien generelt og rettet mot ulike målgrupper spesielt
- jobbe systematisk med styrking av kommunesektorens omdømme gjennom formidling av resultater og formidling av de meningsfulle oppgavene
- arbeide for å få fram kunnskap om hva som er de viktigste driverne for et godt omdømme i en kommune.

Under innsatsområdet **"Ungdomssatsing i kommunene!"** er følgende tiltak foreslått under KS vil:

- etablere, og videreføre programmer for markedsføring og rekruttering overfor unge
- følge opp statlige myndigheters finansieringsordninger for læreplasser
- påvirke sentrale myndigheter til å opprette tilstrekkelig utdanningsplasser, med god kvalitet, i de fagene som kommunesektoren har behov for
- skaffe oppdatert kunnskap om og formidle utviklingen i arbeidsmarkedet og ungdommens preferanser, trendanalyser med variasjoner på landsbasis

Under innsatsområdet ” **Beholde arbeidskraften, og bidra til lavere sykefravær og deltid** ” er følgende tiltak foreslått under KS vil:

- styrke samarbeidet med NAV for å påvirke til gode virkemidler og at disse benyttes hensiktsmessig i forhold til behov hos den enkelte medarbeider og arbeidsplassen
- formidle kunnskap slik at potensialet som ligger i tettere og mer systematisk med NAV, helsetjenestene og andre sentrale aktører må hentes ut.
- delta aktivt i det inntektspolitiske samarbeid for å sikre at lønnsoppgjørene bidrar til verdiskapning og konkurransedyktighet, som forplikter partene i arbeidslivet og bidrar til at kommunal sektor får dekket sitt kompetanse- og arbeidskraftbehov
- bidra til at avtaleverket for lønns- og arbeidsvilkår er et virkemiddel som kommunesektoren kan bruke til å finne egne løsninger for sin virksomhet
- fortsatt bidra til at en stor del av lønnsfastsettelsen skjer lokalt
- synliggjøre mulighetene i dagens lønnsystem som kan fremme samarbeid og oppgaveløsning på tvers av profesjon fag- og kommunegrenser
- bidra med kunnskap om, og formidling av, mulige tiltak for å øke stillingsandeler.
- bidra til at avtaleverket legger til rett for mer fleksible arbeidstidsordninger
- tilby og utvikle metoder for kartlegging av medarbeidertilfredshet i forhold til arbeidstidens lengde og organisering

Under innsatsområdet ”**Mangfold i arbeidslivet**” er følgende tiltak foreslått under KS vil:

- bidra til forenkling av regelverket
- formidle gode eksempler på rekruttering og mangfold på arbeidsplassen
- samarbeide med IMDI om utvikling av tiltak for mangfold på arbeidsplassen

Under innsatsområdet ”**Bedre organisering, effektivisering og bruk av ny teknologi reduserer behovet for arbeidskraft!**” er følgende tiltak foreslått under KS vil:

- vurdere muligheter for et FoU-prosjekt, for å få frem gode eksempler og muligheter for effektivisering og økt produktivitet
- sikre at staten overfører kompetanse- og ressurser slik at kommunene blir i stand til å påta seg oppgavene som følger med Samhandlingsreformen
- holde kontakt med nasjonale forskningsmiljø og følge utviklingen i bruk av robot- og sensorteknologi internasjonalt nøye, og vurdere prosjekter for innføring og bruk av teknologi i samarbeid med kommuner
- arbeide for at kommunesektoren får stor frihet til å organisere tjenesten lokalt

Under innsatsområdet ”**Kompetanseutvikling – et mål og virkemiddel**” er følgende tiltak foreslått under KS vil:

- påvirke statlige myndigheter til å utvikle relevante og gode kompetansesatsinger for kommunal sektor
- gjennomføre FoU-prosjekt om erfaringer, konkrete verktøy og metoder i arbeidet med strategisk kompetanseutvikling og -styring.
- gjennom bruk av utviklingsverksted prøve ut flere modeller for alternative karriereveier
- ta initiativ til utvikling av gode og ensartede verktøy for realkompetansevurdering

Om enkelte av tiltakene foreslått gjennomført av kommunene

I strategien under de respektive innsatsområdene presenteres en rekke tiltak som KS anbefaler at kommunene iverksetter. Blant annet forslås det at

- videreutvikle en god lokal arbeidsgiverstrategi og iverksette egn rekrutteringsstrategier
- profilere og synliggjøre mulighetene for å bygge en karriere i kommunal sektor
- opprette tilstrekkelig og varierte lære- og praksisplasser i forhold til eget arbeidskraftbehov.
- utarbeide et lønnspolitisk dokument som angir prinsipper for lønnspolitikken i den enkelte kommune
- aktivt bruke lokal lønnspolitikk som strategisk virkemiddel for bedre å kunne rekruttere prioriterte yrkesgrupper og enkeltindivider med spesialkompetanse
- framheve avtaleverkets ordninger som ivaretar mulighetene for gode lønns- og arbeidsvilkår i de ulike livsfasene
- ha lokale mål for rekruttering av etniske minoriteter
- finne mulighetene for ytterligere effektivisering og økt produktivitet ved hjelp av kompetanse, organisering og teknologi
- systematisk sammenligne sin organisering og sine resultater med andre kommuner.
- finne flere muligheter for interkommunalt samarbeid eller andre organisasjonsformer for å få stordriftsfordeler og sikre robuste kompetansemiljø
- vurdere fremtidig kompetansebehov for å rekruttere, beholde og videreutvikle organisasjonens medarbeidere og nytte medarbeidernes ulik kompetanse

Vedlagte utkast skal til språkvask og ferdigstillelse for trykking. Det vil også bli bilder og noe mer beskrivelse av eksempler. Av hensyn til framdriftsplan for trykking var det ikke mulig å legge fram et endelig utkast til strategi for Hovedstyret.

Prosess og tilbakemeldinger under arbeidet

Hovedstyret har tidligere hatt arbeidet med rekrutteringsstrategien til behandling som notatsak i oktober og desember 2008. Innspill og merknader fra behandlingen er innarbeidet i dokumentet.

En referansegruppe bestående av kommunene Trondheim, Kristiansand, Bærum, Vanylven, Vågsøy, Meldal og Gamvik samt Finnmark fylkeskommune har vært tilknyttet arbeidet med utarbeidelsen av strategien. Referansegruppen hadde sitt siste møte i mars 2009 og ga tilslutning til innholdet. Referansegruppen la særlig vekt på behovet for å tydeliggjøre de store arbeidskraftutfordringene kommunene står overfor. Videre fremhevet referansegruppen betydningen av økt satsing på omdømmearbeid både lokalt i de enkelte kommunene, og ved at KS må ta en aktiv rolle og iverksette tiltak på nasjonalt nivå som kommunene hver for seg ikke kan ivareta. Det ble også pekt på at KS må samarbeide med statlige aktører for å bidra til en bedring av kommunenes omdømme som attraktive arbeidsgivere.

Det er utarbeidet en FOU i regi av Econ Pöyry (Rapport 2008-128 Rekruttering og arbeidskraft i kommunene – en kunnskapsstatus) som et grunnlag for utarbeidelse av strategien, og til bistand for kommunene i deres arbeid. KS har utarbeidet en kortversjon av rapporten som ble distribuert i forbindelse med strategikonferansene.

I november 2008 og mars 2009 ble det gjennomført rådslag med Hovedsammenslutningene. Begge møtene var konstruktive og nyttige, og arbeidstakerorganisasjonene peker i hovedsak på de samme utfordringene som er tatt opp i strategien.

Arbeidskraft og rekruttering var tema på strategikonferansene i 2008 og 2009, og mange problemstillinger ble berørt i debatheftene. Innspillene fra konferansene og til debatheftene er søkt ivare tatt i strategien.

Det er etablert en arbeidsgruppe for utarbeidelse av strategien i KS og vinteren 2009 ble det etablert et rekrutteringsteam i tråd med KS organisering av arbeidet for å styrke samhandlingen mellom regionene og sentralt. Rekrutteringstemaet vil jobbe ut 2009 med iverksetting og formidling av strategien.

Videre framdrift – iverksetting av strategien

Det er inngått avtale med Kommuneforlaget om språkvask og trykking av publikasjonen. Det er et mål at strategien offentliggjøres i forbindelse med Kommunedagene i 2009, 13. og 14. mai.

Strategien vil bli distribuert til kommunene som en del av KS bistand til kommunenes arbeidsgiverutvikling. Det vil bli utarbeidet verktøy som kommunene kan benytte i arbeidet med rekruttering og arbeidskraftsspørsmål.

Arvid Weber Skjærpe

Gudrun Haabeth Grindaker

Vedlegg til sak

utkast 19 mars - med
innholdsfortegnelse

09/33 Avkorting av godtgjøring til folkevalgte etter kommuneloven § 42 for godtgjøring mottatt som tillitsvalgt i KS - ettersendes

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/33

09/34 Produsentansvar - Avfall

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/34

Forslag til vedtak

Kommunene ved deres avfallsvirksomheter, utgjør en vesentlig part i forhold til vellykket gjennomføring av produsentansvarsordningene. På tross av dette faktum, er ikke kommunene i dag part i forhandlingene om disse avtalene med staten.

KS vil kreve å bli part i forhandlinger og avtaler med staten om produsentansvarsordningene på vegne av kommunene. I slike forhandlinger med staten og deltakende næringsliv, vil KS ha en klar definisjon av hva produsentansvaret innebærer for de ulike partene, i tillegg til at det må stilles strenge krav til åpenhet og kontroll.

Saksframstilling

KS' medlemmer, ved avfallsmedlemmene i KS Bedrift, ønsker at Miljøverndepartementet tar de utførende parter med i utforming av avtalene, og viser ved dette initiativet et klart ønske og krav om at kommunene involveres og blir part i avtalene med staten.

I behandlingen av St. meld. 44 (1991-1992) Om tiltak for reduserte avfallsmengder, økt gjenvinning og forsvarlig sluttbehandling, viste Stortinget stor enighet om avfallspolitikken. I meldingen ble det signalisert at næringslivet måtte ta større ansvar for avfall fra sine produkter, og at kommuner og næringsliv måtte koordinere sine oppgaver, slik at fullstendige systemer kunne etableres og videreutvikles.

For å sikre at kasserte produkter samles inn og tas forsvarlig hånd om når de ender som avfall eller skal sluttbehandles, er det derfor etablert såkalte produsentansvarsordninger som virkemiddel fra midten av 90-tallet. Siden da er det etablert tolv slike avtaler.

Avtalene er inngått mellom Miljøverndepartementet og ulike deler av næringslivets interesseorganisasjoner uten deltakelse fra kommunene. Likevel, avtalene bygger på den forutsetning at kommunene skal oppfylle sine forpliktelser etter loven, jf innsamlingsforpliktelsen i forurensningsloven (f-loven) § 30 og krav til behandlingsanlegg i § 29. I avtalene er det en forventning om at kommunene burde finne det mer attraktivt å satse på kildesortering når avsetningen er sikret.

Kommunene har sine forpliktelser etter loven og næringslivet har påtatt seg ansvar i samsvar med avtalene. Materialselskapene er på sin side avhengig av et samarbeid med kommunene for å nå målsetningene i bransjeavtalene.

Lovendringer

I etterkant av St. meld. 44 (1991-1992) og etablering av bransjeavtaler, ble det gjennomført sentrale endringer i forurensningsloven.

- Utvidet produsentansvar

Produsenter og importører har tradisjonelt hatt ansvar for produksjonen og produktenes funksjonalitet, ytelse og holdbarhet. Det er forbrukeren som har vært ansvarlig for avfallshåndteringen. Begrepet utvidet produsentansvar er således relevant i tilfeller hvor næringslivet (representert ved produsenter, importører og brukere av avfallsbaserte råmaterialer) i sterkere grad blir stilt krav til for å redusere ressursbruken og miljøulempene, og å øke gjenvinningen.

Utvidet produsentansvar innebærer da en ny ansvarsfordeling hvor kommuner og næringslivet samarbeider for å bidra til at myndighetenes fastsatte mål kan nås.

Den viktigste endringen i sammenheng med innføring av utvidet produsentansvar gjennom frivillige avtaler, er endringen i § 30 der forurensningsmyndigheten gis hjemmel til å pålegge kommunene å innføre ordninger for sortering av avfall. Siden kommunene ikke deltok i forhandlinger om emballasjeavtalene og heller ikke ble part i disse senere, reagerte mange kommuner ved å stille seg avventende til å sette i gang utvidet kildesortering. Myndighetene stadfestet med lovendringen at emballasjeavtalene ikke reduserte kommunenes forpliktelser med hensyn til innsamling og behandlingsanlegg.

- Full kostnadsdekning

En annen endring var innføring av krav om full kostnadsdekning, der forurensningslovens bestemmelser skulle gjelde fullt ut også på avfallsfeltet. Alle kostnader skulle synliggjøres.

I sum har dette skapt en situasjon der en stor del av kostnadene for å håndheve produsentansvarsordningene pålegges kommunene og deres avfallsselskap, og dermed *husholdningene* gjennom avfallsgebyret. Etter produsentansvarstankegangen skulle disse kostnadene imidlertid ligge på produksjon, og heller vært inkludert i det opprinnelige produktets salgspris. Det skulle altså vært *forbrukerne* som dekket dem. Skillet mellom husholdningene og forbrukerne er her svært viktig, da det nettopp er som *forbruker* at man gjennom prisincentiver kan ledes i retning av et mer bærekraftig forbruk. Ved å la *husholdningene* dekke mye av kostnadene for å håndheve produsentansvarsordningene, blir slike prisincentiver et mindre effektivt virkemiddel. Miljøkostnadene internaliseres ikke i salgsprisen. Følgelig realiserer man ikke målsetningen med produsentansvarsordningene.

Det er et paradoks at selv om kommunene betaler store deler av gildet, så har de likevel ikke fått påvirke grunnlaget – som er lagt gjennom avtalene med staten.

Videre prosess

I St.meld nr. 26 (2006-2007) om Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand, varslet Miljøverndepartementet at produsentansvarsordningene skulle evalueres, fordi det var over ti år siden de første ordningene ble etablert. Det var da naturlig å vurdere om det er sider ved de ulike ordningene som kan gjøres bedre og mer effektivt.

Miljøverndepartementet har nylig (våren 2008) fått kartlagt produsentansvarsordningene. Evalueringen ble nylig presentert. Kartleggingen er ment å fremskaffe et grunnlag for å kunne bedømme effektiviteten i de ulike ordningene (måloppnåelse over tid).

I evalueringen er kommunenes viktighet understreket, og begrepet ”produsentansvar” er brukt, men ikke godt definert. Oppdraget burde vært definert slik at kostnadene med ordningen kom fram, særlig i forhold til de svært viktige kommunale partene (kommunene v/de interkommunale avfallsselskapene). Avtalepartene bør fullt ut kontrolleres og revideres i forhold til de pengestrømmer som avtalene generer. Åpenhet i alle ledd må på plass.

Arvid Weber Skjærpe

Björg Ravlo Rydsaa

09/35 Årsregnskap for 2008 - KS-holding AS

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/35

Forslag til vedtak

Styret vedtar årsregnskapet og forslaget til årsberetning slik det er fremlagt av administrasjonen. Årsregnskap og styrets beretning fremmes for godkjenning på ordinær generalforsamling.

Saksframstilling

Årsresultatet reflekterer utviklingen av verdien på egenkapitalen i datterselskapene, etter egenkapitalmetoden. I selskapet KS-Holding alene finner det i all hovedsak ikke sted andre transaksjoner enn renteinntekter fra bankinnskudd og rentekostnader på ansvarlig lån fra KS, i tillegg til revisors honorar. Holdingkonsernet som helhet viser et overskudd for 2008 på 1.659.203 kroner. Driften har vært normal gjennom året, uten spesielle transaksjoner verken på inntekts- eller kostnadssiden. Resultatet er ikke på nivå med hva konsernet har satt som langsiktig mål, men en stor forbedring sammenliknet med året før, da det var et underskudd på nesten 15,6 mill kroner.

Den store resultatforbedringen i forhold til forrige år, har sin vesentlige forklaring i at datterselskapet Kommunenes Hus i 2008 har hatt et underskudd på ca 1,8 mill kroner, mot hele 19 mill kroner i 2007. Kommunal Rapport har et underskudd på 0,3 mill kroner i 2008, mens KS-Konsulent viser et overskudd på om lag 1,4 mill kroner. Best resultat har Kommuneforlaget, med et overskudd på ca 3 mill kroner. Resultatene både i Kommunal Rapport og Kommuneforlaget er svekket på grunn av nedskrivning av verdier i selskapet de eier i fellesskap; Jobb Offentlig AS. Det tas sikte på en nedlegging av dette selskapet i løpet av 2009. Kommuneforlaget kan overta produktene og opprettholde tilbudet til kundene.

Datterselskapene forventes å bidra med positiv resultatutvikling i årene framover, selv om resultatet for Kommunenes Hus også i kommende år vil være belastet av rehabiliteringsarbeid. Vedlikeholdsarbeidene gir grunnlag for høyere driftsinntekter for selskapet på sikt og er samtidig nødvendig for å ivareta og øke eiendommens verdi.

Selskapets egenkapital består i all hovedsak av verdien på aksjene i datterselskapene og resultatet avspeiler årets endring av denne. Overskuddet anbefales ført mot annen egenkapital. I tillegg til årets positive resultat, blir tilbakeføring av for høy pensjonsavsetning i datterselskap fra tidligere år godskrevet egenkapitalen direkte med ca 2,1 mill kroner. Ved inngangen til året var egenkapitalen 24,8 mill kroner. Ved utgangen av året er den økt til 28,6 mill kroner. Av dette er ca 3,8 mill kroner fri egenkapital. Administrasjonen anbefaler at det ikke avgis noe utbytte eller konsernbidrag til morselskapet i år. Med den usikkerhet som i 2009 vil råde om kapitalbehovet i datterselskapet Kommunenes Hus, hvor regnskapsmessig egenkapital er i minste laget, er det en fordel om KS-Holding ikke er unødig tynt kapitalisert.

Bokført egenkapital i Kommunenes Hus er like under 10 prosent og det er lavere enn ønskelig. Det er en målsetting å styrke soliditeten også målt med bokførte verdier, men uten ytterligere kapitaltilførsel, vil ikke det skje før resultatutviklingen tar seg opp.

Konsernadministrasjonen ser imidlertid ikke grunn til å anbefale noen ny kapitaltilførsel nå. Basert på takst og markedsinformasjon, er det ikke tvil om at en egenkapitalvurdering justert for estimert markedsverdi, ligger på et tilfredsstillende nivå. Dette må anses å gjelde selv under nåværende markedssituasjon, hvor eiendomsmarkedet har svekket seg mye gjennom finanskrisen.

KS-Holding mottok i 2008 et avdragsfritt ansvarlig lån fra morselskapet på 20 mill kroner. Dette gjorde det mulig for KS-Holding å tilføre Kommunenes Hus 15 mill kroner til den styrking av egenkapitalen som var påkrevet etter det foregående årets underskudd. De øvrige tre datterselskapene har alle sammen en tilfredsstillende egenkapitalandel.

KS-Holding har ikke gjeld, annet enn ovennevnte ansvarlige lån fra KS. Egenkapitalen i selskapet forventes å ligge på et tilfredsstillende nivå i årene som kommer.

For en mer detaljert presentasjon av årsresultatene i hvert enkelt datterselskap, vises det til 4. kvartalsrapporten for 2008 som følger som vedlegg til saken, sammen med årsregnskapet og forslag til styrets beretning.

Arvid Weber Skjærpe

Morten Dahl

Vedlegg til sak

ÅRSBERETNING
2008

Årsregnskap KS
Holding 2008.xls

Kvartalsrapport 4
2008.doc

09/36 Årsregnskap KS 2008

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/36

Forslag til vedtak

Hovedstyret vedtar årsregnskapet for 2008 (vedlegg 1) og godkjenner utkast til styrets årsberetning, slik det foreligger (vedlegg 2). Årsregnskap og styrets beretning legges fram for landsstyret til godkjenning 28. mai.

Saksframstilling

I denne saken presenteres hovedstyrets årsberetning og årsregnskap for 2008. Saken danner grunnlag for å legge fram Hovedstyrets årsberetning og regnskap til landsstyret 28. mai 2009.

Det legges fram en egen balanse for KS og for KS Konsern. KS eier 100% av aksjene i KS-Holding AS som igjen eier 100% av datterselskapene i konsernet. Alle aksjene i KS datterselskaper eies av KS-Holding AS. Dette betyr at verdien av egenkapitalen i KS-Holding AS innarbeides i KS regnskap ved årets slutt. Gode resultater påvirker balansen positivt (øker verdien) og dårlige resultater negativt (reduserer verdien).

Årsberetning og årsregnskap

1. Årsregnskap for morselskap og konsern (vedlegg 1)
2. Hovedstyrets årsberetning (vedlegg 2)
3. Utkast til revisjonsberetning (vedlegg 3)

Følgende inngår i morselskap og konsern:

Morselskap

KS sentralt
Eksternfinansierte prosjekter

KS Fylkene
FoU-ordningen
KS Bedrift
Tilskuddsfondet

Konsern

Morselskap (KS)
KS-Holding AS
Kommunenes Hus AS
Kommunal Rapport AS
Kommuneforlaget AS
KS-Konsulent AS

KITH,
Senter for IT-samhandling

Følgende kommentarer kan knyttes til regnskapet i tillegg til årsberetningen og notene:

Morselskap

Som det fremgår av det vedlagte resultatregnskapet er resultatet etter skatt for KS 9,7 mill kroner mot 1,2 mill kroner i 2007.

Følgende fremstilling viser driftsresultat før og etter at KS-Holding AS er tatt med:

(hele tusen)	2008	2 007
Resultatregnskap KS		
Sum driftsinntekter	614 001	546 444
Sum driftskostnader	624 317	545 958
Driftsresultat	-10 316	486
Finansposter	19 080	17 321
Resultat før inkl. av res. fra Holdingkonsern	8 764	17 807
Inntekt/kostnad på investering i datterselskap	1 659	-15 589
Ordinært resultat før skatt	10 423	2 218
Skattekostnad på ordinært resultat	750	1 011

Årets resultat	9 673	1 207
Overført egenkapital	9 673	1 207
Forslått disponert som følger:		
Kapital KS Bedrift	-350	
Bundet kapital effektiviseringsnettverk	-2 187	
Tilbakeført fra kapital FoU	617	
Tilbakeført fra Landstingsfond 2008	5 100	
Ny avsetning Landstingsfond 2012	-1 900	
Avsetning til fri kapital KS	-10 953	

Før overskuddet fra datterkonsernet tas inn, viser KS et overskudd på 8,7 mill kroner. Administrasjonen anser dette for å være et godt resultat. Det er betydelig lavere enn året før, men samtidig bedre enn budsjett. Etter to år med sterkt voksende estimatavvik på fremtidige pensjonsforpliktelser, har det vært en målsetting å komme ut bedre enn forutsatt i budsjettet for 2008. Det er flere forhold som i sum medvirker til det positive resultatet i KS isolert. Innsparing både på lønn og drift sentralt og i regionene utgjør en stor kostnadsbesparelse mot budsjett. God inntjening kombinert med lavere kostnader til drift av effektiviseringsnettverkene og folkevalgtopplæring mer enn kompenserer for høyere driftskostnader til IKT og fylkesstyrene. I tillegg bidrar finansielle inntekter med 19 mill kroner som både er bedre enn budsjett og foregående år. Sammen med effektiv drift for øvrig, gir dette et resultat for året som er ytterligere forbedret siden forrige prognose.

Egenkapital 01.01.2008	KS	FoU	KS Bedrift	Totalt
Totalt (hele tusen)	105 018	13 813	5 856	124 687
Resultatdisponering 2008	9 940	-617	350	9 673
Korr EK-metoden fra KF				2 122
Egenkapital 31.12.2008	114 958	13 196	6 206	136 482

Pensjon KLP

KS har kollektiv pensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse (KLP), som omfatter de tariffestede ytelsene som blant annet gjelder for kommunale og fylkeskommunale foretak. Ytelsene er alders-, uføre-, ektefelle- og barnpensjon. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Det innbetales løpende pensjonspremie til fondsoppbyggingen. I tillegg har KS forpliktet seg til å yte AFP-pensjoner.

KLP har foretatt beregninger for 2008 i henhold til regnskapsstandarden. Beregning av pensjonsforpliktelsene gjøres ut fra de rådende økonomiske forutsetningene i markedet, for at beløpet som avsettes skal bli så riktig som mulig. Finansinntektene i Tilskuddsfondet settes av til framtidige pensjonsforpliktelser. Med dagens rentenivå ble det 586.000 kroner til avsetning for 2008. Det vises for øvrig til kommentarer vedrørende pensjonskostnader i hovedstyrets årsberetning.

Drift

I 2008 har KS Bedrift gått med et overskudd på 350.000 kroner som overføres til egenkapital. KS Bedrift driver sin virksomhet med egne kontingentmidler og har pr. 31.12.2008 en egenkapital på 6,2 mill kroner.

Regnskap behandlet og godkjent i KS Bedrifts generalforsamling 26.02.08 :

KS Bedrift (hele tusen)	Endelig regnskap 31.12.2008	Budsjett 2008	
		Årsprognose	Totalt årsbudsjett
Kontingent	16 929	16 780	16 300
Andre inntekter	2 305	1 600	1 600
Sum inntekter	19 234	18 380	17 900
Lønn og Personalkostnader	12 092	11 387	10 300
Driftskostnader	7 297	7 243	7 000
Sum kostnader	19 389	18 630	17 300
Driftsresultat	-154	-250	600
Netto finansposter	505	250	250
Resultat	350	0	850

Kapital KS Bedrift 31.12.07	5 858
Kapital KS Bedrift 31.12.08	6 208

Politisk drift sentralt ender opp med et forbruk tilnærmet budsjett inklusive kostnader til landstinget i 2008. Det avsettes hvert år et beløp til dekning av kostnader for fremtidige landsting.

Følgende kommentarer kan gis til de enkelte resultatene:

FoU-ordningen Hovedtall 2008 (hele tusen):	Regnskap	Budsjett	Avvik
Sum kontingent	34 413	34 406	7
Andre inntekter	40	0	40
Sum inntekter	34 453	34 453	0
Lønn + sosiale kostnader	3 443	3 442	1
Bevilgninger	32 608	32 732	-124
Driftskostnader	968	1 032	-64
Sum kostnader	37 019	37 206	-187
Netto finansposter	1 949	1 300	649
Resultat	-617	-1 500	883

Kontingent

KS Bedrift har fått økt sin kontingent med 629.147 kroner i forhold til budsjett og prognosen ble derfor justert opp med dette beløpet ved tidligere rapportering.

Den ordinære kontingenten til KS, FoU-ordningen og KS Bedrift ble på: 217 mill kroner

Annen inntekt

Tjenestesalg

Tjenestesalget totalt sett i sentrale enheter har endt opp på budsjett. Det har også i 2008 vært manglende inntjening fra planlagte konsulentoppdrag på IKT-området rettet mot medlemmene. Økt salg fra de andre enhetene, blant annet fra advokatenheten og enhet for analyse og økonomi har dekket opp dette manglende salget. Regionene har i tillegg en ikke ubetydelig inntjening gjennom lokale kurs og arrangementer.

Driftsrelaterte inntekter

Prognosen for royalty fra Kommuneforlaget AS for året var 3. kvartal på 3,2 mill. Resultatet har endt på 4,4 mill. Den store økningen skyldes av Kommuneforlaget har etterberegnet et større beløp fra tidligere år etter at de har funnet svikt i sine interne rutiner.

Lønns- og personalkostnader

Reserven i lønnsmidler knyttet til vakanser og sykefravær som ble meldt i 3. kvartal har netto endt opp i overkant av 6 mill kroner. Dette selv om KS Bedrift hadde en økning i lønnskostnadene i forhold til budsjett og det er en netto økning i avsetning til pensjonsforpliktelser.

Andre kostnader

Omprioritering av midler internt er gjennomført. Det er en viss variasjon mellom enhetene mot budsjett, slik at økte kostnader i enkelte enheter dekkes opp av lavere kostnader i andre enheter.

Gjennomføring av folkevalgtopplæringen står for den største enkeltposten. Her var det budsjettet med totalt 5,3 mill kroner. Med et forbruk på 3,1 mill kroner betyr det en innsparing på 2,2 mill kroner.

Den totale kostnaden for internasjonalt arbeid i 2008 som ikke kan belastes eksterne midler er på 386.000 kroner. Beløpet er i hovedsak lønnskostnader for arbeid som ikke dekkes av de bevilgede prosjekttilskuddene. Dette vedrører EØS sine finansieringsordninger, nettverksbygging, rådgivning til medlemmene, opplæringstiltak for de ansatte og generell koordinering og administrasjon. Det er gjort en justering av timesatsene for prosjektene slik at mer av de reelle kostnadene kan bæres av prosjektene. Det er også noe refusjon av sykepenger for en langtidssykemelding samt besparelser knyttet til eksternfinansiering av et innlånt årsverk. Den i budsjettet omtalte tidligere underdekningen av prosjektkostnader på i størrelsesorden en mill kroner årlig, er dermed vesentlig redusert for 2008.

De interne IKT- kostnadene har overskredet budsjett forholdsvis mye. En stor del av overskridelsen ble imidlertid prognostisert allerede for første kvartal. På driftssiden skyldes dette blant annet at en stilling i enheten er erstattet med eksterne serviceavtaler på drift og telefoni. Kostnadsøkningen beløper seg til 2,8 mill kroner i brutto driftskostnader, men om lag tredjedelen av dette kompenseres av spart lønn med mer for nevnte stilling. En del relaterer seg også til oppstartkostnader for serviceavtalene. En ny kostnadsgjennomgang vil bli foretatt i forbindelse med rapportering 1. kvartal 2009.

KS besluttet i 2007 å installere videokonferanseutstyr i fylkene i løpet av 2008/2009 som en del av miljøprofilen til KS. Det er også et tiltak for å redusere kostnader og belastninger for ansatte som reiser mye. Det ble investert noe mer i utstyr i 2008 enn opprinnelig budsjettet.

Utvikling av nye ks.no hadde opprinnelig et budsjett på 0,5 mill. kroner. Det ble etablert en prosjektgruppe, og forprosjektet konkluderte med at KS ville få en bedre løsning ved å bygge ks.no på nytt fra grunnen av med både ny design og struktur. KS måtte da kjøpe tjenester eksternt i stedet for å benytte intern ressurs. Nye ks.no er kostnadsført i 2008 med 1,9 mill. kroner.

Målet om å redusere kopierings- og portokostnadene i KS har vist seg vanskelig å realisere. Budsjettet for begge poster er overskredet.

Utvikling av IKT i KS og konsern, sammen med et stort antall prosjekter og nye satsinger som er ulikt organisert og har varierende forutsigbarhet med hensyn til framdrift, er områder hvor det er behov for tett økonomistyring framover.

Regionene

Drift endte opp tilnærmet på budsjett:

Resultatet i regionene viser seg å bli tilnærmet likt budsjett og noe bedre enn prognosen for året. Budsjett for faste kostnader er nå lagt på et nivå som totalt ser ut til å dekke disse kostnadene. Aktivitetsmidlene som er tildelt blir generelt spedd på med inntjening i regionene. Lønnskostnadene er grunnet vakanser lavere enn budsjett.

Kostnader til styrene og rådmannsutvalget (RU) har økt mye i forhold til opprinnelig budsjett. Dette skyldes både høyere satser for godtgjøringer og økt aktivitet. Total inntjening på tjenest salg, kurs og konferanser er på 3,8 mill kroner etter dekning av direkte kostnader. Endelig resultat ender tilnærmet lik null, da økt inntjening dekker opp for økte kostnader.

Effektiviseringsnettverkene:

Aktiviteten på effektiviseringsnettverkene regionalt og delvis sentralt har vært lavere enn forventet i 2008 pga. vakanser i flere stillinger. Det totale restbeløpet på kr. 2,2 mill påvirker resultatet, men avsettes i balansen som kapital bundet til arbeid med effektiviseringsnettverk.

Eksternfinansierte prosjekter

Eksternfinansierte prosjekter er for 2008 inntektsført med 164,7 mill kroner i tillegg til OU-midlene. Kostnaden for året er på 222,2 mill kroner. Resultatet får ikke regnskapsmessig effekt for KS. Midlene fra eksterne finansieringskilder er bundet opp i avtaler som betyr at restmidler pr. 31.12. overføres til nytt år for videre drift eller tilbakebetaling til finansieringskilden når prosjektet avsluttes. Det er overført 57,5 mill kroner til 2009.

Regnskap OU-midler pr. 31.12. 2008 :	
(Tall i tusen kroner)	
Overført fra 2007	69 220
Tilbakeført ikke brukt tilskudd fra 2007	154
Fakturert 2008	216 172
Overført partene i 2008	149 632
Utbetalt 2008	35 702
Rest bevilget og/eller reserve til 2009	100 212

Det gis løpende tilsagn om midler innefor KS' ramme. I 2008 er det gitt tilsagn om OU-midler tilsvarende 63,7 mill kroner - inkludert tilsagn på 23,5 mill kroner gitt høsten 2007. KS utfører opplæring som svarer for 28,1 mill kroner av gitte tilsagn mens andre tilbydere

står for 38,6 mill kroner. I 2008 ble det på bakgrunn av innsendte refusjonskrav fra medlemmene utbetalt ca 35,8 mill kroner. Dette betyr at det også fra 2008 til 2009 ligger tilsagn på mange millioner som venter på å bli utbetalt når lederopplæringen er avsluttet rundt om hos våre medlemmer.

Så langt i 2009 (medio mars måned) tilsvarer de utestående tilsagnene 47, 5 mill kroner, fordelt på KS som aktør for 21 mill og andre tilbydere 26.5 mill kroner. Det er så langt i 2009 utbetalt i underkant av 6 mill kroner.

Holdingskonsernet

I resultatet for KS inngår et overskudd fra KS-Holding AS med datterselskaper etter skatt på 1,7 mill kroner for 2008. I tillegg kommer et positivt bidrag fra konsernet på 2,1 mil kroner knyttet til reduksjon av tidligere års pensjonsavsetning og som ikke resultatføres, men godskrives egenkapitalen i KS direkte. Året før var holdingskonsernets bidrag til resultatet negativt med 15,6 mill kroner, fordi konsernets datterselskap Kommunenes Hus måtte regnskapsføre et betydelig underskudd knyttet til omfattende vedlikeholdsarbeid. Også i 2008 har det pågått rehabiliteringsarbeid i Kommunenes Hus. Det innebærer kostnadsføring av bygningsdeler som skiftes ut, men også påkostninger som kan aktiveres og dermed øker regnskapsført eiendomsverdi. Mens Kommunenes Hus AS og Kommunal Rapport AS begge viser små underskudd, har de to øvrige datterselskapene Kommuneforlaget AS og KS-konsulent AS gått med desto høyere overskudd i 2008. Holdingselskapet isolert sett har høyere rentekostnader på lån fra KS enn egne renteinntekter. Det gir en negativ rentenetto på nær 0,6 mill kroner som kommer til fratrukk på summen av årsresultatene i datterselskapene på ca 2,3 mill kroner.

Årsresultatene i hvert enkelt datterselskap av KS-Holding AS:

Kommunenes Hus AS:	- 1,8 mill kroner
Kommuneforlaget AS:	3,0 mill kroner
Kommunal Rapport AS:	- 0,3 mill kroner
KS-Konsulent AS:	1,4 mill kroner

Finansforvaltningen

All den tid KS ikke har rentebærende gjeld, kan finansforvaltningen deles i tre hovedområder;

- alminnelig likviditetsstyring, som sikrer betaling på forfallstidspunkt og begrenser morarenter og gebyrer til et minimum.
- plassering av overskuddslikviditet til best mulige vilkår på kort, mellomlang og lang sikt
- kapitalforvaltning, herunder finansiering av konsernets datterselskaper i form av ulike former for egenkapital, stille konserngarantier etter behov og yte lån. Forvaltningen forutsetter tilfredsstillende formuesforvaltning for konsernet som helhet, innenfor akseptable risikorammer i henhold til gjeldende finansstrategi.

Med en positiv netto finanskapital som genererer større eller mindre finansinntekter hvert år, er det mulig for KS å budsjettere med negativt driftsresultat. For 2008 var budsjettert underskudd på driftsresultatet ca 16 mill kroner, for 2009 er det 10,4 mill kroner.

I begge år forutsetter overskudd på bunnlinja at netto finansposter gir et resultat som er godt nok til å kompensere for alminnelig underskudd på driften.

Administrasjonen vurderer resultatene av årets finansforvaltning som tilfredsstillende. Finanspostene ga et netto overskudd i 2008 på ca 19 mill kroner, som er to mill kroner bedre enn både budsjett og året før. Årsaken til det gode resultatet er plasseringer med moderat risikoeksponering ved inngangen til det som viste seg å bli etterkrigstidens desidert verste år finansielt, både for Norge og verden for øvrig.

Midt i 2007 ble tidligere ervervede aksjer solgt med god fortjeneste. KS unngikk dermed første fase av verdifallet i aksjemarkedet. Det meste av dagens aksjefondsandeler ble anskaffet i april 2008, resten sent i november i år. Verdireduksjonen på aksjefondsporteføljen til KS har dermed begrenset seg til ca 25 prosent mens indeksene for Oslo Børs og norske fond falt med henholdsvis drøye 53 prosent og drøye 57 prosent. Den globale børsindeksen målt i US dollar har rast med over 40 prosent gjennom året.

KS har hatt nesten hele finanskapitalen plassert i korte rentebærende papirer og bank, hvor renter og avkastning har gitt høy forrentning. Innskuddsrentene for bank har vært usedvanlig gode på grunn av kredittmangelen som oppsto. Midt i året ble en større andel av ledig likviditet flyttet fra bank til rentebærende plasseringer med gjennomsnittlig tre gjenværende måneder til forfall (tre måneders durasjon), mesteparten til Pluss Likviditet II gjennom Fondsforvaltning AS, og resten gjennom DnB NORs likviditetsfond. Alle sertifikatene har hatt lav og moderat risikoprofil. Gjennom første halvår og begynnelsen av tredje kvartal var det bankinnskudd som ga høyest forrentning, fordi pengemarkedets såkalte kredittspread stadig steg. Da denne rentemarginen, som reflekterte den ekstraordinære tillitssvikten mellom långivere og låntakere, også banker i mellom, ved inngangen til fjerde kvartal begynte å falle bratt, ga plasseringene i rentepapirene desto høyere avkastning enn bankinnskudd (ca 9% annualisert både for november og desember). Dette var en utvikling KS var posisjonert for og fikk gevinst av. Plussfondet var det beste og det er i det fondet KS har hatt den vesentligste andelen av fondsmidlene.

For året under ett, har dermed både bank og rentepapirer mer enn kompensert for svak utvikling av aksjeporteføljen. De eneste aksjeandelene som er solgt gjennom året, har gitt gevinst. Andeler i KLPs globale aksjeindeksfond for fem mill kroner ble kjøpt i april og solgt i mai, med en liten fortjeneste. De øvrige aksjefondsandelene beholdes i et langsiktig perspektiv og forventes å ha en betydelig oppside, mens ytterligere nedside tross alt er begrenset. Det vurderes løpende å plassere noe mer i aksjefond med sikte på gradvis nedsalg igjen etter hvert som fremtidig verdistigning vil bringe markedsverdiene mot det taket nåværende mandat har satt på 20 mill kroner. Det er ikke investert i langsiktige obligasjoner i 2008, ettersom både kredittrisikoen og likviditetsrisikoen har vært vurdert som høy. Det vurderes løpende å flytte noe fra korte til lengre rentebærende papirer i 2009, men forventet avkastning må vurderes opp mot en kursrisiko knyttet til potensiell inflasjonsvekst, selv om rådende oppfatninger i dagens marked snarere er deflasjonsfrykt, som vil være mer skadelig for realøkonomien, men isolert sett favorisere fastrentepapirer og bankinnskudd. Den globale økonomiske krisen som omfatter både finansmarkedene og realøkonomien innebærer så mange usikkerhetsmomenter at forutsigbarheten blir lav for alle aktivklasser. KS følger sitt mandat og en moderat risikostrategi. Det anses å ha vært relativt vellykket både i 2008 og året før. Ikke desto mindre tilsier situasjonen en ekstra varsom styring av ressursbruken knyttet til driften i 2009, hvor det mest sannsynlig vil bli svært vanskelig å unngå betydelig reduksjon i finansinntektene sammenliknet med 2008.

Plasseringene pr 31.12.08

Tall i tusen kroner

	Saldo 01.01.2008	Kjøp	Salg	Verdiendring renter	Regnskaps- messig nedskrivning	Saldo 31.12.2008	Realisert gevinst/ tap
Bank	167 283					102 462	
Likviditetsfond/obl	76 552	153 739	92 408	4 484	769	141 598	132
Aksjefond	0	17 000	5 000		2 879	9 121	123

De to rentefondene Likviditet IV Forvaltet av DnB NOR og Pluss Likviditet II forvaltet av Fondsforvaltning AS er begge kjennetegnet ved moderat kreditt- og likviditetsrisiko.

Plasseringene i aksjefond (angitt til markedsverdier pr 31.12.08) er:

- om lag 3,5 mill kroner i KLPs globale indekxnære fond som er passivt forvaltet og kjennetegnet ved maksimal spredning av risiko (svært høy grad av diversifisering)
- om lag 3,5 mill kroner i Skagen Global, som også har høy diversifisering, men som er aktivt forvaltet og har hatt en høy og anerkjent rating over tid
- om lag 2 mill kroner i Fondsforvaltnings Pluss Indeks, som er et passivt forvaltet fond knyttet til indeks for Oslo Børs, og dermed maksimalt diversifisert på norske aksjer.

Arvid Weber Skjærpe

Morten Dahl

Vedlegg til sak

Styrets årsberetning
for 2008

KS noter 2008.doc

KS - Utkast
revisjonsberetning 20

09/37 Fullmakt til generalforsamlingene i datterselskapene

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/37

Forslag til vedtak

Styret besluttet enstemmig å gi fullmakt til til å representere eier på årets generalforsamlinger i alle datterselskapene.

Saksframstilling

Styret i KS-Holding AS utgjør generalforsamlingen til hvert av de heleide datterselskapene Kommunenes Hus AS, Kommuneforlaget AS, Kommunal Rapport AS og KS-Konsulent AS. I forbindelse med at det skal velges styremedlemmer, har konsernadministrasjonen utarbeidet et notat til konsernstyret om aktuelle prinsipper som anbefales ivaretatt med hensyn til sammensetning av styrene. Dette notatet følger som vedlegg til saken. Av dette notatet fremgår det også hvilke styreplasser som er på valg til årets generalforsamling i de ulike datterselskapene.

De fire datterselskapenes ordinære generalforsamlinger vil finne sted i møtesenteret i Kommunenes Hus, etter hverandre samme dag, 27. april i år.

Arvid Weber Skjærpe

Morten Dahl

Vedlegg til sak

Styrets
sammensetning i datt

Orienteringssaker

09/12 Protokoller fra møter i Bedriftsstyret, KVG og KES

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/12

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Vedlagt følger protokoll fra møte 22. januar i Bedriftsstyret, Kontaktutvalget for Virksomhetsgruppen - KVG og Kontaktutvalget for Energisektoren – KES.

Arvid Weber Skjærpe

Bjørge R. Rydsaa

Vedlegg til sak

Møteprotokoll
Bedriftsstyret 220109

Møteprotokoll KVG
220109.doc

Møteprotokoll KES
220109.DOC

09/13 Protokoller fra Hovedstyrets arbeidsgruppe for FOU 14.10.08, 19.11.08 og 04.12.08

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	18.02.2009	09/8
Hovedstyret	02.04.2009	09/13

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Ovennevnte protokoller følger vedlagt til orientering.

Arvid Weber Skjærpe

Vedlegg til sak

Møteprotokoll
141008.DOC

Møteprotokoll
191108.DOC

Møteprotokoll
041208.DOC

Møteprotokoll
230112.DOC

09/14 Brev datert 26.02.2009 fra Storbynettverket i KS til Statsministeren og Finansministeren

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/14

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Viser til vedlagt ovennevnte brev datert 26.02.09 samt notat datert 28.11.08 fra KS storbynettverk til Kommunal- og regionalministeren jfr brevet.

Legger også ved referatet fra møte med KRD statsråden og storbynetteverket 28.11.09.

Arvid Weber Skjærpe

Vedlegg til sak

Brev til Statsminister
og finansminister.pdf

Møte KRD -28.11.
2008 05_Storbyøkonc

09/15 Klimatoppmøte i København - status og videre oppfølging

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	30.01.2009	09/3
Hovedstyret	02.04.2009	09/15

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Hovedstyret fattet 5.12.2008 følgende vedtak:

- *KS forventer at kommunesektoren, på lik linje som under toppmøtet for bærekraftig utvikling i Rio (1992), gis en klar og selvstendig rolle i sluttokumentene om hvordan verdens byer og kommuner kan bidra til at nasjonale og internasjonale mål blir oppfylt slik at en klimakrise kan unngås. Verdens kommuner vil, om det blir tilrettelagt for det, kunne bidra til betydelig utslippsreducerende og tilpasningsrettede tiltak.*
- *KS vil bidra aktivt gjennom å delta i Lokale myndigheters klimaveikart - kommunesektorens prosess for å påvirke innholdet i en ny klimaavtale for post Kyoto perioden (etter 2012). Milepæler for arbeidet er klimakonferanser i Poznan (desember 2008), København (juni 2009) og under FNs klimatoppmøte i København (desember 2009).*
- *KS forventer at kommunesektoren involveres i Regjeringens arbeidet fram til klimatoppmøtet i København og at KS sikres deltagelse i den nasjonale delegasjonen som skal forhandle fram en ny klimaavtale for post Kyoto perioden (etter 2012).*

Videre oppfølging:

Klimatoppmøtet i Poznan, Polen, 1.-8. desember 2008

ICLEI sammen med en rekke kommuneorganisasjoner bl.a. UCLG og CEMR, organiserte et parallellseminar under siste klimatoppmøtet i Poznan, der Klimaveikart for kommunesektoren ble presentert overfor partsmøtet for klimaforhandlingene (COP 14). Veikartet (vedlagt) omhandler kommunesektorens rolle, muligheter og behov og er kommunesektorens nåværende utkast til vedtak overfor partsmøtet i de internasjonale klimaforhandlingene. KS deltok under konferansen og har lagt klimaveikartet til grunn for kommunesektorens felles ståsted for det videre arbeidet inn mot de internasjonale klimaforhandlingene. Mer om konferansen: <http://www.iclei.org/index.php?id=7694>

Mer temaspesifikke posisjoner til videre bruk inn mot det neste partsmøtet (COP 15) er under utarbeidelse og vil bli tatt opp til vurdering under det kommende klimatoppmøtet for kommunesektoren i København i juni (se nedenfor).

Local Government Climate Change Leadership summit, København 2.-4. juni 2009.

Konferansen blir en svært viktig felles møteplass for å synliggjøre hva som er utrettet og for å utvikle mer temaspesifikke posisjoner egnet til å påvirke rammebetingelsene for klimaarbeidet etter 2012 (post Kyoto perioden). Det forventes over 1000 deltagere fra 160 land.

Deltagere vil bestå av politiske og administrative ledere samt eksperter og andre som arbeider med klimaspørsmål lokalt.

KS er i tett dialog med Kommunenes Landsforening (KL) om å bidra med erfaringer fra klimasatsingen og de nasjonale samarbeidsprogrammene Livskraftige kommuner, Grønne Energikommuner og Framtidens byer. KS er invitert til å komme med en presentasjon på workshop om utslippsreduksjoner og en presentasjon på workshop om transport og mobilitet. KS tar gjennom samarbeidet med Framtidens byer også ansvar for å planlegge og å lede denne workshopen. I tillegg er det lagt inn forslag om at nestleder i KS stiller i plenum siste dag som erstatning for Erik Solheim. KL har dette til vurdering, men avventer tilbakemelding i påvente av å sikre bred nok internasjonal sammensetning. Mer info om konferansen: www.kl.dk

ICLEI verdenskongress, Edmonton Canada, 14.- 18. juni 2009

En annen viktig møteplass i 2009 er ICLEIs verdenskongress for bærekraftig utvikling. Konferansen har en bred tilnærming til miljø, klima og bærekraftig utvikling generelt. Ledende politikere og eksperter fra hele verden vil bidra med siste nytt og beskrivelse av scenarioer knyttet til miljø, helse, befolkningsvekst, klimaendringer og den økonomiske krisen. Konferansen vil trekke på resultater fra klimakonferansen i København (over) og blir slik sett neste stoppested i forberedelsene til klimatoppmøtet i desember.

Konferansen er også "landsting" for de mer enn 1000 lokale myndigheter som i dag er medlemmer av ICLEI. På dagsorden står valg av nytt verdensstyre og langtidsstrategi for 2010-2013 vil bli drøftet og vedtatt. KS har opp gjennom årene hatt flere sentrale politiske verv i organisasjonen og har deltatt på samtlige verdenskongresser siden opprettelsen av organisasjonen i 1991. Foruten KS er 12 norske kommuner medlem av ICLEI. Mer info om konferansen: <http://www.iclei.org/index.php?id=7756>

Klimatoppmøtet i København (COP 15), 8 – 17. desember 2009

Formelt er det to hovedspor knyttet til klimaforhandlingene, "Kyotosporet" og "Konvensjonssporet". Konferansen har til hensikt å fremforhandle en ny forpliktelsesperiode for Kyotolandene etter avtalens utløp (2012). Under konvensjonsforhandlingene forhandles det også for å få på plass utslippsforpliktelser for store land som i dag ikke er en del av Kyotoavtalen, bl.a. USA, India, Kina og Brasil ("Konvensjonssporet"). Målet er å få samlet disse to løpene i København som grunnlag for en felles ny rammekonvensjon med utslippsforpliktelser gjeldende for en ny periode etter 2012.

Det pågår også fortløpende og intense forhandlinger i en rekke arbeidsgrupper og underliggende komiteer knyttet til konvensjonsarbeidet, for eksempel Den grønne utviklingsmekanisme, Tilpasningsfond m.fl. Mange av disse er svært tekniske og ikke uten videre relevant for kommunesektoren å involvere seg i. Imidlertid vil konsekvenser av de fremforhandlede avtaler i stor grad påvirke byer og lokalforvaltningen verden over. KS og kommunesektoren ønsker å påvirke konvensjonsforhandlingene i forkant slik at utfallet i best mulig grad også ivaretar hensyn til lokale myndigheter.

I et møte (10.2) mellom miljøvernminister Erik Solheim og politisk ledelse i KS tok styreleder opp styrets forventning til Regjeringen om at KS og kommunesektoren involveres i forarbeid til og sikres deltagelse i den nasjonale delegasjonen til klimatoppmøtet i København. Solheim stilte seg svært positivt til henvendelsen. KS inviterte samtidig Solheim til kommunesektorens toppmøte i København i juni. Etter møtet har KS gjort henvendelse til Solheim med invitasjon til å delta i plenum under konferansen, noe han har

takket nei til. KL som hovedarrangør gjør nå en mer formell henvendelse til Solheim i sakens anledning.

KS har også avtalt et administrativt møte (25.3) med MD for å klargjøre grunnlag for oppfølging. Det vil etter dette bli sendt en formell henvendelse fra KS om å få delta i den nasjonale delegasjonen til København. Mer info om klimatoppmøtet: <http://en.cop15.dk/>

Arvid Weber Skjærpe

May-Britt Nordli

Vedlegg til sak

COP-Decision_A4_No
rwegian.pdf

09/16 Nytt manifest mot mobbing 2009-2010

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	30.01.2009	09/4
Hovedstyret	02.04.2009	09/16
Rådmannsutvalget	30.03.2009	

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Det første manifestet mot mobbing ble signert i 2002. Arbeidet har vært videreført siden og KS har vært en av partene fra starten. Siden har Barneombudet gått ut og Fagforbundet og Skolenes landsforbund kommet inn, og flere departementer er kommet med. I starten var hovedområdet for arbeidet skolen, mens det nå omfatter også barnehage og fritid.

Det nye manifestet ble signert 12. februar i år av Regjeringen ved statsministeren og kunnskapsministeren og lederne for KS, Foreldreutvalget for grunnopplæringen, Utdanningsforbundet, Skolenes landsforbund og Fagforbundet. I denne perioden har KS forpliktet seg til å arbeide for et godt og inkluderende oppvekst- og læringsmiljø i kommunal sektor gjennom å

- bistå medlemmene med videreutvikling av verktøy for arbeidsgiverstrategi
- drive prosjekter for kvalitetsutvikling på helse- og omsorgsområdet
- kartlegge hva kommuner og fylkeskommuner trenger for å utvikle egne kvalitets- og styringssystemer, og gi tilbud om støtte
- stimulere til god etisk standard i kommunesektoren, bl.a. gjennom regionale kurstilbud
- systematisere og formidle kunnskap om skoleeiers inkluderingsarbeid, bl.a. i Kvalitetskommuneprogrammet

Manifestet vil bli trykket og sendt alle kommuner og fylkeskommuner, skoler og andre aktuelle institusjoner.

Vedlagt følger pdf-filer av det nye manifestet og aktivitetsrapport for forrige periode.

Arvid Weber Skjærpe

Gudrun H. Grindaker

Vedlegg til sak

manifest_2009_endelig.pdf

Aktivitetsrapport
mmmendelig.doc

09/17 Høring - forslag til endringer i kommuneloven - krav til kjønnsmessig balansert sammensetning av styret i kommunalt kontrollerte aksjeselskaper

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/17

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Ovennevnte administrative høringsuttalelse datert 30.01.09 er sendt KR D, og legges fram til Hovedstyret til orientering. KS Bedriftsstyre støtter uttalelsen.

Arvid Weber Skjærpe

09/18 Høring - forslag om endring av helsepersonelloven § 53 om spesialistgodkjenning av helsepersonel

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/18

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

KS har avgitt administrativ høringsuttalelse til ovennevnte lovforslag. Brevet datert 19.02.09 til Helse og omsorgsdepartementet legges fram til orientering.

Arvid Weber Skjærpe

09/19 Orientering om møte i Europarådets kongress, Strasbourg, 2. - 5. mars, 2009

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/19

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Europarådets kongress holdt sin 16. plenums sesjon i Strasbourg i dagene 3. – 5. mars, 2009. Fra Norge/KS deltok Halvdan Skard, Line Vennesland og Oddleif Olavsén. Odd Arild Kvaløy og Gunn Berit Gjerde hadde forfall. Ingen av vararepresentantene hadde anledning til å delta.

Vedlagt følger til orientering dagsorden for møtene og en oppsummering av rapportene som ble behandlet i denne sesjonen.

Alle de tre delegatene som møtte hadde forberedt innlegg til utvalgte saker på dagsorden. Line Vennesland ønsket å ta ordet til saken om ”Combating domestic violence against women”, men på grunn av tidspress, ble talerlisten kuttet og flere av de som hadde meldt seg til debatten fikk ikke ordet. Oddleif Olavsén hadde innlegg i regionkammeret, som behandlet saken om ”Good governance: a key factor for the sustainable economic development of regions”. Han la vekt på de betydelige regionale forskjellene i Europa og at anbefalinger om tiltak for å stimulere til økonomisk utvikling må ta hensyn disse forskjellene.

I tillegg til anbefalinger og resolusjoner i forbindelse med disse rapportene, sto den internasjonale finanskrisen og dens konsekvenser for europeiske regionale myndigheter på dagsorden. Halvdan Skard holdt innlegg i denne debatten, og brukte den norske krisepakken for kommunesektoren som eksempel på hvordan nasjonale myndigheter kan bidra til å dempe konsekvensene av finanskrisen i kommuner og regioner.

Kongressen hørte også et innlegg fra Europarådets generalsekretær, Terry Davis, der han vektla betydningen av kongressens arbeid, forholdet mellom Europarådets ulike organer og fordelingen av ressurser og økonomi.

Utover møtene i kongressen, hadde delegasjonen møte med ALDA (Association of Local Democracy Agencies), som er en internasjonal organisasjon for europeisk integrasjon og utvikling av demokrati og menneskerettigheter på lokalt nivå. Organisasjonen støttes av Europarådet og arbeider i sørøst Europa og Kaukasus. KS har god kontakt og samarbeider med ALDA om prosjekter på Balkan.

Delegasjonen hadde også møte med Norges faste representant, ambassadør Petter Wille, som blant annet orienterte om prosessen med utnevning av ny generalsekretær for Europarådet, en stilling som Torbjørn Jagland er en av kandidatene til.

Neste plenums sesjon i Europarådets kongress holdes i Strasbourg 13. – 15. oktober, 2009.

Arvid Weber Skjærpe

Vedlegg til sak

Draft Order of
Business16 Plenary S

Summaries of the
reports - 16 Plenary S

09/20 Sosial dumping i kommunesektoren

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/20
Rådmannsutvalget	30.03.2009	

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Det ble avholdt et møte mellom Arbeids- og inkluderingsdepartementet ved statssekretær Jan-Erik Støstad og KS ved politisk leder Halvdan Skard 11.mars i år om sosial dumping i kommunesektoren, etter ønske fra departementet. Bakgrunnen for møtet var blant annet fokuseringen i media på sosial dumping i kommunesektoren de siste ukene. KS la i møtet fram vedlagte notat om blant annet hva KS gjør for å motarbeide sosial dumping i sektoren. Det var enighet om at departementet og KS følger opp møtet på administrativt nivå, gjennom eksempelvis konferanse.

Arvid Weber Skjærpe

Gudrun H. Grindaker

Vedlegg til sak

Notat sosial dumping
11 mars endelig.doc

09/21 Høring - Forslag til regelverk for å følge opp forslag i St.meld. nr.18 (2007-2008) - Arbeidsinnvandring og forslag til forskrifter til ny utlendingslovs kapittel 3 om arbeid og studier mv.

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/21
Rådmannsutvalget	30.03.2009	

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Arbeids- og inkluderingsdepartementet ber i brev av 30.1.2009 om høringssvar på forslag til regelverk for å følge opp Stortingsmelding 18 (2007-2008) *Arbeidsinnvandring*, samt forslag til forskrifter til ny Utlendingslov kap 3 om arbeid og studier. Frist for høringssvar er 24.april 2009.

KS har i tidligere høringssvar, og i notat til åpen høring om stortingsmeldingen i Stortingets kommunal- og forvaltningskomité, stilt seg positiv til hovedlinjene i regjeringens arbeid med arbeidsinnvandring. Noen av forslagene som er fremmet i denne høringssaken er tidligere drøftet i Arbeidslivs – og pensjonspolitisk råd.

KS stiller seg i hovedsak positiv til høringsforslagene. Når det gjelder nedre grense for lønn for arbeidstakere som rekrutteres fra utlandet som spesialister etter ordning med tidlig arbeidsstart, ønsker KS at grensen settes til kr 400.000 pr år, og ikke kr 500.000 pr år.

Vurdering av forslag til regelverks- og forskriftsendringer følger nedenfor.

”Tidlig arbeidsstart”

Forslaget går ut på at arbeidsgivere som oppfyller visse kriterier, som skal fastsettes i samråd med partene i arbeidslivet, skal kunne rekruttere utenlandsk arbeidskraft direkte og la arbeidstakerne starte i arbeidet før tillatelse foreligger. En slik saksgang skal gjelde for

- "spesialister" som defineres på bakgrunn av lønn
- "faglærte" som defineres etter sin kompetanse

For å luke ut useriøse arbeidsgivere er ordningen med ”tidlig arbeidsstart” foreslått å gjelde arbeidsgivere som tilfredsstiller kravene etter regelverket om offentlige anskaffelser, det vil si at arbeidsgiver kan fremlegge attest for betalt merverdiavgift og skatt og egenerklæring for å overholde lovbestemte krav innen helse, miljø og sikkerhet.

For rekruttering av ”spesialister” med ”tidlig arbeidsstart” foreslår departementet en nedre grense for lønn på kr 500.000 pr år. For kommunal sektor vil det tilsi at det kun vil gjelde et fåtall spesialister, og KS vil derfor forslå en nedre grense på kr 400.000 pr år.

Rekruttering av ”faglærte” foreslås å gjelde arbeidstakere med formell kompetanse og realkompetanse. KS slutter seg til forslaget til nærmere definisjon formulert som: ”Arbeidstakere som har yrkesfagutdanning med oppnådd fagbrev på videregående skole nivå, utdannings fra fagskole eller høyere utdanning eller har spesielle kvalifikasjoner, har rett til oppholdstillatelse.” KS stiller seg også positiv til forslaget om at arbeidsgiver i større grad skal kunne avgjøre hvilken kompetanse det er behov for, og slutter seg til departementets forslag om å endre vilkåret om at kompetansen må anses som ”nødvendig for virksomheten” til at kompetansen må være ”relevant for stillingen”.

Nyutdannede:

KS slutter seg til forslaget om regelverksendringen som innebærer at utenlandske studenter i Norge skal kunne gis tillatelse til å søke arbeid etter endt utdanning (med kompetanse som faglært) for 6 måneder, forutsatt at krav til underhold er oppfylt, og også anledning til å jobbe som ufaglært i perioden.

Ufaglært arbeidskraft og russiske grensependlere:

KS har pekt på behovet for økt satsing i nordområdet og utvidet adgang til arbeid for russere i Barentsregionen. KS slutter seg derfor til forslaget om forenkling for ufaglærte, i denne

omgang knyttet til gruppen russiske arbeidstakere i de 3 nordligste fylkene. KS støtter også forslaget om regelverksforenkling for russiske grensependlere i deltidsarbeid i Norge, definert til mindre enn 80 % stilling.

Generelt om krav til underhold

KS har tidligere pekt på at språkopplæring og integrering av arbeidsinnvandrere er viktig, og at dette kan ha konsekvenser for kommunesektoren som leverandør av ulike tjenester. KS støtter forslagene fra departementet om utvidelse av arbeidssøkerperiode for faglærte, adgang til heltidsarbeid for familier til studenter i Norge, og regler for å lette søknadsprosedyrer for familiemedlemmer for "faglærte" og "spesialister" og understreker behovet for krav til underhold knyttet til endringene.

Arvid Weber Skjærpe

Gudrun H. Grindaker

09/22 Orientering om KS arbeid med tilrettelegging for økt bruk av robot- og sensorteknologi/velferdsteknologi i kommunene

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/22
Rådmannsutvalget	30.03.2009	

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Kommuner, fylkeskommuner, privat næringsliv og staten vil i årene fremover ha store utfordringer knyttet til å skaffe tilstrekkelig arbeidskraft. Som følge av den demografiske utviklingen vil tjenestebehovet i befolkningen øke mens andelen i arbeidsfør alder blir færre. Økt bruk av teknologi kan være et bidrag til å avhjelpe forventet mangel på arbeidskraft. Økt bruk av robot- og sensorteknologi kan også bidra til at flere mennesker kan være selvhjulpne lengre. Det er videre også et næringspolitisk potensial i å utvikle denne typen teknologi.

Framtidens eldre vil ha en annen erfaring med bruk av teknologi, enn dagens eldre. For en stor andel eldre vil teknologi være en del av hverdagen, og teknologiske hjelpemidler en selvsagt del. Utviklingen av bruk av GPS- i privatbiler og mobiltelefoner som "allemannseie" er eksempler på dette.

På samme tid som arbeidskraftutfordringen vil være stor i årene framover, kan økt bruk av teknologi bidra til å utvikle tjenestene til å være mer innovative og derigjennom være et bidrag til positivt omdømme for kommunene.

Økt bruk av teknologi er en problemstilling som flere har satt på dagsorden. I Danmark er det en stor satsing på det som omtales som "velferdsteknologi". I Innovasjonsmeldingen er økt satsing på teknologi i helsesektoren omtalt. Teknologirådet la i februar 2009 fram sin rapport for Stortinget om "Framtidens alderdom og ny teknologi" som har fokus på bruk av teknologi.

For å danne et bedre kunnskapsgrunnlag om bruk av og behov for robot- og sensorteknologi/velferdsteknologi har KS iverksatt to tiltak:

- det er igangsatt et forprosjekt i samarbeid mellom NHO og KS om bruk av robot- og sensorteknologi i helse- og omsorgstjenestene, ARTE.
- KS har fått utført to FOUprosjekter med fokus på kartlegging av behov og muligheter for bruk av robot og sensorteknologi og en kost-nytteanalyse av mer bruk av denne typen teknologi.

Om forprosjekt – ARTE (Arbeidskraft og teknologi)

Forprosjektet ARTE er et samarbeidsprosjekt mellom KS og NHO, i første omgang rettet mot pleie- og omsorgssektoren. Formålet er å avklare hva som finnes, eller kan utvikles, av robot- og sensorteknologi som kan bidra til god tjenestekvalitet samtidig som den bidrar til effektiv bruk av ressursene. Det er også lagt vekt på å undersøke hvorvidt utnyttelse av ulike teknologiske løsninger kan bidra til å forbedre arbeidsvilkårene for de ansatte og øke selvhjelpenheten og livskvaliteten blant de eldre. Å vurdere mulighetene for lokal verdiskapning er også et mål.

KS og NHO deler vurderingen av at knapphet på arbeidskraft er en felles utfordring for både kommunal sektor og næringslivet. KS og NHO har felles interesse av tiltak som bidrar til bruk av innovasjon/ny teknologi m.v. som kan gi en bedre og mer effektiv oppgaveløsning i arbeidsintensive sektorer. Dette gjelder både innovasjon i den enkelte kommune med sikte på bedre ressursutnyttelse m.v., og kommunenes tilrettelegging for innovasjon i det lokale næringsliv.

Forprosjektet består av medlemmer fra både NHO og KS.

Mål for ARTE er å:

- Undersøke muligheten for å benytte/mer bruk av robot- og sensorteknolog innenfor pleie- og omsorgssektoren
- Vurdere grunnlag for et evt. langsiktig prosjekt hvor ny teknologi kan anvendes
- Vise teknologiske løsninger som bidrar til å utnytte menneskelige ressurser mer målrettet

Som en del av kunnskapsinnhenting i ARTE er det gjennomført samtaler/intervjuer med en rekke aktører, bl.a. Møte med Raufoss Technology & Industrial Management (RTIM), IT-funk/Norges forskningsråds prosjekt ”IT for funksjonshemmede”, Teknologirådet og Høgskolene i Gjøvik og Bergen. Viktig grunnlagsdokumentasjon for ARTE er også de to FOUene iverksatt av KS.

Foreløpige erfaringer i ARTE

På bakgrunn av de erfaringer som er innhentet i forprosjektet per d.d. avtegner det seg et svært fragmentert bilde av temaet. Flere aktører peker på at det både er behov for, og nytte av, mer bruk av teknologi som allerede er utviklet, for eksempel bruk av smarthus teknologi. Det er også pekt på behov for utvikling av nye produkter, og at dette kan ha et næringspolitisk potensial. En rekke aktører peker imidlertid på en rekke strukturelle forhold som hindrer bedre bruk av velferdsteknologi. Dette omfatter både juridiske, økonomiske og kompetansemessige utfordringer. Det er foreløpig ikke utviklet en nasjonal politikk for dette området. Det kan synes som et behov å se på helheten for å avdekke flaskehals for økt bruk av velferdsteknologi.

Om FOU-prosjektene

KS har fått utført to FOU-prosjekter fra hhv Sintef Helse i samarbeid med Sintef IKT, og Norut. Disse er vurdert som dagsordenssettende FOUer.

Behov og muligheter for ny teknologi (Sintef)

Målet med prosjektet har vært å gi en kartlegging av behov og muligheter for bruk av robot- og sensorteknologi i pleie- og omsorgssektoren. Ønskelige effekter av teknologi er bedre bruk av ressurser, bedre arbeidsdag for ansatte, bedre livskvalitet for mottakere av tjenester. Kartleggingen er basert på kvalitative intervjuer med medarbeidere i sykehjem og hjemmebasert tjeneste i 3 kommuner, i tillegg til intervjuer med 2 brukerorganisasjoner. Rapporten peker på en rekke arbeidsbelastende og tidskrevende oppgaver, ofte ikke relatert til omsorgsoppgaver, hvor ny teknologi vil kunne tas i bruk. Basert på kartlagte behov, gir rapporten en oversikt over ny teknologi som kan tas i bruk (sensor- robotteknologi og IKT) både på kort og litt lengre sikt. Rapporten drøfter etiske problemstillinger knyttet til ny teknologi, og peker på mulige hinder og muligheter for å lykkes med økt bruk av teknologi.

Kost-nytteanalyser ved bruk av ny teknologi (Norut)

Med utgangspunkt i FoU-prosjektet om behov og muligheter for ny teknologi i pleie og omsorgssektoren, har NORUT gjennomført kost-nytteanalyser ved innføring og bruk av slik teknologi. Rapporten gir beregninger for sensorteknologi/smarthusteknologi og videokonsultasjoner i hjemmebaserte tjenester. For begge typer teknologi viser analysene at det vil være en samfunnsøkonomisk gevinst.

Videre framdrift for arbeidet med robot- og sensorteknologi/velferdsteknologi

Det skal gjennomføres flere intervjuer/samtaler med sentrale aktører og teknologiutviklere i forbindelse med ARTE.

Det er utarbeidet en kommunikasjonsplan for formidling av funnene i FOU-prosjektene.

Temaet, økt bruk av robot- og sensorteknologi, er tema i en av parallellsesjonene på Kommunedagene 14. mai.

Det legges opp til at egen sak med oppsummering av erfaringene fra ARTE og forslag til konklusjoner og evt. videre oppfølging presenteres for Hovedstyret.

Arvid Weber Skjærpe

Gudrun Haabeth Grindaker

09/23 Høring - Forslag til endring i lov om Statens pensjonskasse og i enkelte andre lover

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/23

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

Til orientering følger høringssvar sendt Fornyings- og Administrasjonsdepartementet vedr. Forslag til endring i lov om Statens pensjonskasse og i enkelte andre lover.

Arvid Weber Skjærpe

Per Kristian Sundnes

Vedlegg til sak

Høringsvar -
SPK.DOC

09/24 Debatthefte - tilbakemelding fra fylkesmøtene

Saksgang	Møtedato	Saknr
Hovedstyret	02.04.2009	09/24

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Orienteringssakens fakta

I januar og februar i år ble det avholdt fylkesvise strategikonferanser. Fra KS sentralt var det utsendt et debatthefte som utgangspunkt for diskusjoner lokalt. På bakgrunn av behandling på fylkesmøtene i tilknytning til strategikonferansene er det sendt inn tilbakemelding med svar på spørsmål som er reist i debattheftet. Spørsmål 6-14 i debattheftet er knyttet til tariffoppjøret mv. og er ikke omhandlet her, men behandles i forbindelse med egen sak om tariffoppjøret.

REKRUTTERINGSUTFORDRINGER PÅ KORT OG LENGRE SIKT

Spørsmål 1 Hvilke grupper representerer det største arbeidskraftpotensialet for kommunal sektor, og er det vurdert behov for spesiell tilrettelegging for å rekruttere disse?

Rekruttering ungdom/nyutdannede er en utfordring de fleste var opptatt av, og det ble nevnt en rekke tiltak, se spørsmål 2 under.

Kommunal sektor vil trenge utenlandsk arbeidskraft, både rekruttering fra utlandet, men også å benytte den kompetanse som innvandrerbefolkningen innehar. Norsk kunnskaper er vesentlig. Godkjenningsordninger for utenlandske arbeidstakere ble nevnt som en hindring. Fylkeskommunene var opptatt av rekruttering av tannleger fra utlandet.

Av personer uten arbeid i dag ble det vist til funksjonshemmede, spreke pensjonister og personer som har mistet jobben pga finanskrisa. Det ble fremhevet viktigheten av god tilrettelegging og kompetanseoppbygging slik at de blir i jobbene.

Det ble også vist til arbeidskraftlekkasjen gjennom sykefravær og tidligpensjonering som kan reduseres ved tilrettelegging på arbeidsplassen.

Det synes som om mange kommuner arbeider aktivt med deltidsproblematikken.

Spørsmål 2. Hva gjør din kommune for å rekruttere ungdom inn i kommunen?

Omdømmet ble fremhevet som viktig for å rekruttere ungdom, og da for å synliggjøre kommunal sektor som en synlig, utviklingsorientert, moderne og konkurransedyktig aktør.

Profilering av kommunal sektor og kommunales yrker i utdanningsmiljøer, ved universiteter og høyskoler, delta på yrkesorienteringsmesser, "Utdanningsvalg" i ungdomsskolen, arrangere utdanningsmesse også for ungdomsskoleelever, stimulere Ungt entreprenørskap og Grundercamp, mv Det ble også pekt på behov for å styrke yrkes- og karriereveiledningen i skolen. Mange kommuner arrangerer samlinger for å "lokke" utflyttet ungdom tilbake: romsjulstreff, heimkommardager, mv.

God og gjennomtenkt arbeidsgiverpolitikk vil være en forutsetning for å bygge et godt omdømme, og eksempler ble nevnt: Hele stillinger, offensiv lønnspolitikk, høyere begynnerlønn, stipendordninger, viktigheten av planmessig oppfølging av nyansatte, for eksempel i form av fadderordninger, kompetanseutvikling og evt. langsiktige karriereplaner.

Tiltak for rekruttering er traineeordninger, finne talenter og aktivt rekruttere disse, stipendordninger og ved å tilby sommerjobb – som følges opp av jobbtilbud Andre tiltak for å tiltrekke seg studenter kan være studentoppgaver og å sikre kvalitativ oppfølging av studenter i praksis (oppvekst, pleie og omsorg).

Viktigheten av å opprette lærlingplasser også nå i trangere tider ble nevnt av mange. Aksjon Helsefagarbeider og rekrutteringspatroljene ble fremhevet som vellykket for å rekruttere unge.

Ellers ble det nevnt tiltak rettet mot utdanningssystemet, som "Aksjon lærerutdanning" og å styrke desentralisert utdanning.

Spørsmål 3: Hvilken rolle bør KS ha i arbeidet med å tiltrekke seg arbeidstakere som i dag står helt eller delvis utenfor arbeidslivet pga alder, helsemessige, kompetansemessige eller sosiale forhold? Hva oppleves evt. som barrierer for å rekruttere personer med funksjonshemming?

Konsultasjonsordningene ble framhevet som viktig for å bidra til at kommunene får økonomisk handlingsrom og settes i stand til å iverksette tiltak lokalt. Manglende universell utforming ble nevnt som barriere for rekruttering av funksjonshemmede.

IA-arbeidet ble trukket fra som viktig og måtte videreføres/styrkes. KS kan utnytte eksisterende fora som NAV-fylkesforum og sentrale/nasjonale organer for utvikling av virkemiddelapparatet. Eksempler på dette er å forenkle regelverket, eksempel mer varige ordninger i forhold til økonomiske tilskudd, tilretteleggingstiltak og kompetanseheving, større fleksibilitet ved å kombinere arbeid og trygd (lønn i forhold til yteevne) og hospiteringsordninger. Bedre informasjon om virkemiddelapparatet både i NAV og helsevesenet etterlyses.

Kompetanseutvikling og videreutdanning blir trukket fram som viktig for å øke jobbmulighetene for personer med redusert funksjonsevne. Her ble nevnt både realkompetansevurdering og å samarbeide med utdanningsinstitusjoner. Som et konkret eksempel ble det nevnt å tilby fagarbeidere praktisk pedagogisk utdanning.

Spørsmål 4: Hvordan bør KS følge opp lederpolicyen på en måte som kan gi kommunene praktisk nytte?

Arbeidsgiverstrategien og KS' lederpolicy ble fremhevet som riktig å bygge videre på, og det ble trukket fram behov knyttet til alle ledernivåer, fra toppleder til den nyansatte leder.

KS bør utvikle rammer, innhold/moduler for lederutviklingsprogram, samt å videreutvikle lederprogrammer som for eksempel *Krefter i bevegelse*

KS bør tilby utvikling og trygging av ledere, herunder muligheter for erfaringsutveksling og med trening i prosessledelse og praktisk konflikthåndtering. Egne fora for toppledere for bedre å takle/balansere komplekse utfordringer? Tilby mentorprogram og coaching?

KS kan støtte og legge til rette for kommunene sine egne prosjekt med lederutvikling og lokale utviklingsarbeid, samt bygging av nettverk kommunene i mellom for eksempel ved bruk av KS Konsulent AS og å legge til rette for å delta på arbeidsgiverpolitiske verksteder på regionalt og lokalt nivå.

For rekruttering av gode ledere kan KS tilby opplæring for rekruttering og lederskole for utvikling av mulige lederemner blant egne ansatte, samt traineeprogram rettet inn mot ledelse.

KS kan være en pådriver overfor universiteter og høyskoler til å tilby lederstudier for kommunal sektor. Modulbasert lederutvikling innenfor de ulike fagområdene, gjerne på masternivå.

KS har også en viktig rolle ved å formidle ny kunnskap, både i form av kunnskapsoversikter, formidling av nyere forskning og utredning og å dele gode eksempler ved å etablere en ressursbank

Spørsmål 5 Hva skal til for å bedre lykkes i samspillet mellom det politiske og administrative lederskap?

Det blir pekt på nødvendigheten av rollebevissthet på grenseoppgang mellom politisk og administrativt lederskap og godt samspill mellom disse:

- Kommunestyrets arbeidsgiverrolle
- Folkevalgt ledelse må være dyktige premissleverandører, bestillere og besluttere
- Administrativ ledelse må være dyktige saksbehandlere, rådgivere og iverksettere

Kommunen må selv etablere møteplasser for å bygge tillit mellom partene, for eksempel diskusjon omkring lojalitet, grenser og muligheter. Kommunen må også bruke og vitalisere lovpålagte partssammensatte fora som Arbeidsmiljøutvalg og Administrasjonsutvalg. Et godt samspill forutsetter klare kommunikasjonslinjer, gjensidig åpenhet og respekt, lojalitet i administrasjonen i forhold til politiske vedtak og føringer, samt mulighet for uformelle avklaringer underveis i prosesser. Eksempelvis avklare hva som er politikk i planverk og delegasjonsreglement.

Mål og måloppnåelse bør inn i budsjett og årsmelding, og vise den retning både politisk og administrativ ledelse har arbeidet mot.

Styrke opplæringstiltak for politikere og administrative ledere i handlingsrommet innefor avtaleverket, for eksempel i folkevalgtopplæringen. Spørsmål om det skal utvikles verktøykasse på dette området.

Det trengs kanskje en styrket opplæring i demokrati generelt.

KOMMUNESEKTOREN – NYE UTFORDRINGER I EN ØKONOMISK NEDGANGSTID

Spørsmål 14: Bør KS arbeide for at en større del av kommunesektorens inntekter kommer i form av frie inntekter - eller er det viktigst med mer inntekter selv om de er øremerket fra statens side?

Det er en klar tilbakemelding fra fylkesmøtene at KS bør arbeide for at størst mulig del av kommunenes inntekter kommer i form av frie inntekter. Øremerkede tilskudd bør være begrenset. Fra flere fylker understrekes det at regjeringen må følge opp nye tiltak med midler, og at disse i enkelte tilfeller kan være øremerket, for eksempel i en tidsavgrenset reformperiode. En del er bekymret for at man får for lite midler ved innlemming av tilskudd.

Spørsmål 15: Bør KS arbeide for at regjeringen utarbeider akuttiltak for styrking av kommunesektoren? Hvis ja, hvilke tiltak bør iverksettes; økte frie inntekter, ekstra midler til vedlikehold eller annet?

Det er generell støtte til KS' arbeid med ekstraordinære tiltak. Skattekompensasjon fremheves som svært viktig, men også ekstra vedlikeholdsinnsetts som gir aktivitet i privat sektor fremheves som viktig. De som omtaler tiltakspakken vurderer innretningen som positiv. Flere kommuner fremholder at ytterligere styrking av kommunenes inntekter bør skje som en langsiktig styrking av de frie inntektene. Andre kommuner fremholder at man også kan gjennomføre ytterligere vedlikeholdstiltak, men at tiltakene må være fullfinansiert - og ikke i form av rentekompensasjon - slik at alle kommuner kan nyttiggjøre seg tiltakene.

Spørsmål 16: Bør KS arbeide for at kommunesektoren får større frihet til selv å fastsette nivå på og utforming av brukerbetalingsordninger?

Det store flertallet er prinsipielt for en økt frihet til kommunesektoren på dette området. Det er imidlertid også fremmet en del forbehold. Enkelte frykter at kommuner med lav inntekt vil bli presset til høyere brukerbetalinger og andre mener statens må fastsette - eller anbefale - maksimums- og minimumssatser for brukerbetaling på sentrale velferdsområder. Flere fremholder at friere beskatningsrett er viktigere enn større frihet til fastsettelse av brukerbetaling.

HELSE OG OMSORG - SAMHANDLINGSREFORM

En gjennomgang av innkomne svar på spørsmål 17 og 18 (jf under) om hvilke betingelser KS/kommunesektoren bør stille til den kommende samhandlingsreform viser at det er stort samsvar mellom det som tas opp i KS strategi for samhandling (Hovedstyremøte 30.01.09) og uttalelsene fra fylkene til debattheftet. Nye finansieringsformer møtes med en forsiktig interesse, mens rammefinansiering synes solid forankret også for helsesektoren. Ellers understreker fylkene i sine svar at: Samhandling må bygge på likeverdige parter. Interkommunalt samarbeid omtales positivt, men i beskjeden målestokk sett på bakgrunn av pågående debatt. Behovet for grundige analyser og avklaring av ansvarsforhold ved oppgaveoverføring understrekes. Standardisering av IKT og behov for mer kompetanse fremheves. Større styring av fastlegene etterspørres. Forebygging trekkes fram. Alle nye oppgaver til kommunene må være fullfinansiert, fullfinansiert, fullfinansiert. En viss interesse for finansieringsformer der penger/kompetanse følger pasienten, men faren for byråkratisering fremheves. Samt behovet for økonomiske midler i en innfasingsperiode, ikke minst på tjenestoområder med iboende aktivitetsvekst. Full stykkprisfinansiering har ikke oppslutning. Rammefinansiering synes å stå seg godt som system.

Spørsmål 17. Samhandlingsreformen innebærer større ansvar for kommunene. Hvilke betingelser bør KS sette for en slik utvikling?

Kommunene trekker frem følgende betingelser:

- Grundige analyser, konkret planlegging, tydelige grenseoppganger og forventningsavklaringer mellom nivåene
- Ansvarsavklaringer og finansiering av kommunens oppgaver må komme før staten reduserer sine tjenester
- Omfordeling av midler tilsvarende ny oppgavefordeling.
- God informasjonsflyt mellom sykehusene
- Reformen må være statlig fullfinansiert
- Øke utdanningskapasitet innen helse/omsorg (omdømmebygging) og innen basisfag og spesialistkompetanse.
- Elektronisk samhandling (standardiserte it-løsninger) en forutsetning for å lykkes.
- Finansieringen følger den som har ansvaret
- Avklaring av hvem som er ferdigbehandlet og hvem som kan avgjøre hva det vil si at en pasient er ferdigbehandlet
- Mer innsats på interkommunale og andre samarbeidsløsninger
- Økt fokus på forebygging
- Gjennomgang av fastlegenes arbeid i forhold til forebygging
- Felles kostnadsrekning og fullfinansierte frå staten.
- At kommunene faktisk får den kompetansen som trengs for å løyse oppgavene.
- Lovverk og praksis bygd på at kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten er likeverdige partnere i samhandlinga. Forskrifta om betaling for utskrivingsklare pasienter må oppheves.
- Ingen skjult kommunesammenslåing. Reformen må la seg gjennomføre med dagens kommuner.
- Nye oppgaver må følges av penger og kompetanse, og en avklart og tydelig ansvarsfordeling.
- Ja til større ansvar og flere oppgaver til kommunene.
- Fastlegeordningen må endres og styrkes slik at det allmennt medisinske arbeidet styrkes, og fastlegene blir en viktig aktør i kommunehelsetjenesten.
- Fastlegene og pleie- og omsorgsapparatet få et helhetlig ansvar for pasientforløp knyttet mot områder/sykdommer som dialyse, KOLS, kreft og diabetes.
- Forebyggende arbeid må styrkes gjennom gode løsninger for tidlig innsats i kommunene.
- Forpliktende interkommunalt samarbeid, med tanke på mange små kommuner som har begrenset kompetanse.
- At kommunene settes i kompetansemessig- og ressursmessig stand til å påta seg oppgavene.
- En reform av dette omfanget må i tillegg tilføres ekstra ressurser i omstillingsperioden.
- Lokal valgfrihet tilpasset etter geografi og demografi.
- Likeverd mellom partene. Ingen av partene tillates å legge premisser verken for grunnlaget eller innholdet i samhandlingen.
- Ikke større ansvar og flere oppgaver – uten at finansiering eller kompetanse følger med.

- Likeverdighet mellom kommunehelse og spesialisthelse, - et overordnet prinsipp.
- Helsedebatt på forebygging framfor behandling
- En nasjonal strategi for helse der både stat(helseforetak) og kommunene gis reelt eierskap.
- Økt vektlegging på forebygging som må skje utenfor sykehussystemet i kommunene.
- Kvotering av medisinske faggrupper til kommunehelsetjenesten for at det skal kunne etableres forebyggende tjenester der.
- En selvfølge at kommunen tilføres ressurser for å utføre nye oppgaver. Forutsetningen for å overta større ansvar er at både nåværende ressurser overføres, og kommunen gis styringsverktøy for å holde kostnadsutviklingen under kontroll. Dersom kommunen overtar ansvar for tjenester der det forventes aktivitetsøkning, må fremtidig ressursfordeling til kommunene ta høyde for det, eller det må vurderes andre finansieringsformer, for eksempel aktivitetsfinansiering.
- Der effektivisering gir innsparing i spesialisthelsetjenesten mens kostnadene vil tilfalle primærhelsetjenesten, må der innføres mekanismer slik at en rimelig andel av gevinsten kommer til kommunene, minimumskrav at kommunene ikke påføres ekstra kostnader.
- Dersom kommunen skal få større ansvar, må kommunen også få større muligheter til å påvirke den faglige utviklingen i tjenestene kommunen har ansvar for. Dette innebærer at kommunen må kunne disponere forskningsressurser til allmennlegetjenesten og pleie- og omsorgstjenesten.

Spørsmål 18. Bør KS gå inn for at pengene i sterkere grad følger pasientene, for eksempel former for innsatsstyrt finansiering også inn i kommunesektoren?

Andre forslag til finansieringsformer?

Følgende gis trekkes frem som sentralt i denne forbindelsen:

- Åpne for forsøksordninger – men ikke 100 % innsatsstyrt finansiering. En ”grunnpakke” i bunnen.
- Finansieringa må være en blanding mellom innsatsstyrt og systemstyrt finansiering. Kompetanseressursene må være mobile og følge pasienten.
- Flere legeårsverk i kommunene. KS må styrke sin helsefaglige kompetanse.
- Usikkerhet knyttet til konsekvensene av innsatsstyrt finansiering
 - En slik ordning medfører omfattende regelverk og derav økt administrasjon.
 - Må ha et helhetlig system hvor alle faser ses i en sammenheng og ikke hver for seg
- Mer forutsigbarhet og forenklede rutiner i forhold til særlig ressurskrevende brukere i tillegg til lavere innslagsnivå for refunderbare kostnader
- Pengene følger pasienten er et nødvendig virkemiddel for at samhandlingen kan bli bedre.
 - KS bør initiere en diskusjon om det også for kommunesektoren bør innføres et finansieringssystem hvor pengene i større grad følger pasientene.
- En finansieringsmodell som er tilstrekkelig differensiert uten å samtidig gi uforholdsmessig mye administrativt merarbeid.
- For å unngå urealistiske forventninger er det viktig at reformen og innholdet raskt blir avklart.
- Nye oppgaver må være fullfinansiert.

- Innsatsstyrt finansiering kjem i konflikt med prinsippet om rammefinansiering og vil kunne medføre nokre av dei same uheldige konsekvensane som øyremerka tilskot.
- Finansieringssystem der pengane følgjer pasienten kan gi gode insentiv, men kan og bli kompliserte system, og det kan vere vanskeleg å oppnå full rettferd.
- Pr. i dag heller vi til at gode opplegg for kostnadsrekning av tenester og rammefinansiering gjennom eit godt gjennomarbeidd inntektssystem er vegen å gå.
- Rammefinansiering gir størst fleksibilitet og bør være hovedformen for finansiering. På enkeltområder aktuelt at pengene kan følge pasientene; spesielt aktuelt er rus og psykiatri, hvor kommunene da kan kjøpe tjenester fra spesialisthelsetjenesten etter behov.
- Innsatsstyrt finansiering kan være et godt prioriteringsverktøy, men også føre til utilsiktede utslag i form av for sterk aktivitetsvekst, for sterk prioritering av enkelte grupper, behandling på for høyt omsorgsnivå, eller uheldig påvirkning av faglige avgjørelser.
- Påpeke på at kommunesektoren og spesialisthelsetjenesten er prinsipielt ulike ved at kommunesektorens virksomhet bygger på det lokale selvstyret og styres på bakgrunn av de lokale valgene. Staten bør derfor være varsomme med å utvikle finansieringsmodeller som kommer i konflikt med lokaldemokrati og lokale prioriteringer i kommunene.
- Kommunesektoren bør finansieres ved frie inntekter (skatt og rammetilskudd).
- Fastlegeordningen. Kommunen har ansvar for tjenesten og for utbetaling av rammedelen av finansieringen. Kommunen har imidlertid ikke styring med størrelsen på rammen, eller hvordan den fordeles. Kommunen mangler således økonomiske styrings- eller prioriteringsverktøy i allmennlegetjenesten og kan i meget begrenset grad påvirke utøvelsen av tjenesten. Kommunen bør få disponere en viss andel av totalbeløpet som brukes til legebetaling i tråd med lokale prioriteringer
- Pengene må i sterkere grad følge oppgavene når disse overføres til kommunene. Og det må finnes løsninger der også kompetansen i sterkere grad blir ”flyttbar”, dvs at spesialisthelsetjenesten bidrar med kompetanse inn i kommunene.
- Behovsvurdert rammefinansiering (utfra folketall og alderssammensetning) er trolig bedre enn stykkpris i det lange løp.
- Det er bekymring for at et økt antall pasienter som utskrives vil føre til en økonomisk belastning som det ikke er tatt høyde for i rammetilskuddet.
- En ”halvannenlinjetjeneste” for å redusere kastballproblematikken
- Tverrfaglige team oppsøker de sykeste der de befinner seg eller ACT-team/ ”Assertive community treatment team” / Aktivt oppsøkende behandlingsteam
- En satsing på bedre elektronisk samhandling i helsesektoren, med verktøy som er tilpasset hverandre og som virker
- Usikkert om DRG-lignende systemer er ønskelig i kommunehelsetjenesten. Erfaringene fra sykehus viser at systemet ikke fungerer godt for sammensatte, vanskelig diagnostiserbare sykdommer, noe som ofte er tilfelle i eldreomsorgen. Kommunesektoren bør heller anbefale rammefinansiering og rapportering på resultat.

KOMMUNESEKTORENS ANSVAR OG MYNDIGHET KNYTTET TIL GRUNNOPPLÆRINGEN – SKOLEEIERROLLEN

Tilbakemelding på spørsmål 19, 20, 21 og 22:

De viktigste rammebetingelsene for kvalitet i opplæringen, henholdsvis kommunens/ fylkeskommunens rolle, KS' rolle og statens rolle kan i korthet oppsummeres slik: Kommuner og fylkeskommuner må være aktive skoleeiere som har et system for å rapportere, måle, vurdere og følge opp resultatene fra elevenes læring i egne skoler. De må sette tydelige mål for forbedring av kvalitet og resultater. Kommunene må sørge for at undervisningspersonalet og skoleledere har høy og relevant kompetanse og et godt arbeidsmiljø for elever og ansatte.

KS kan påvirke medlemmene til å bli mer bevisste sin rolle som skoleeier ved aktivt å støtte dem i skolepolitiske spørsmål. Det er viktig at KS har en tett dialog med staten om balansen mellom statlig styring og lokalt handlingsrom. KS må arbeide for at kommuneøkonomien gir grunnlag for at kommunesektoren kan løse pålagte oppgaver innen grunnopplæringen og gi faglig støtte og veiledning. KS må også arbeide for et godt avtaleverk og støtte medlemmene i arbeidsgiverrollen.

Staten legger føringer for en nasjonal skolepolitikk gjennom lov og forskrifter og må vise kommunesektoren tillit innenfor de fastsatte målene. Gjennom rammeoverføringene må staten sørge for mulighet for å gjennomføre tiltak og oppnå nasjonale mål slik at den enkelte kommune kan ha et læringsmiljø som er del av fellesskolen. Staten må være varsom med detaljstyring og gi stor nok frihet til lokal skoleutvikling. Dette vil fremme kommunesektorens forutsetning og interesse for å engasjere seg i utvikling av skolen.

Tidlig innsats innebærer at det etableres en kultur for å gripe inn tidlig når problemer avdekkes. Det må gjøres gjennom systematiske kartlegginger. Undersøkelser viser at det har vært en tendens til "å vente og se" i stedet for å sette inn tiltak tidlig. Godt samarbeid mellom helsestasjon og barnehage, barnehage og grunnskole og videregående skole er viktig for å gjøre overgangene mer forutsigbare. Samarbeid med barnevern, PPT og BUP understrekes. Dette bidrar også til bedre kunnskap om hvert enkelt barn/elev slik at tiltak kan settes inn så raskt som mulig, og det kan gis bedre tilpasset opplæring.

Det er viktig å få på plass et varig system for etter- og videreutdanning, slik Kompetanse for kvalitet legger opp til. De fleste uttaler at det fremdeles er nødvendig med øremerkede midler til kompetanseutvikling, selv om det i prinsippet ikke er ønskelig. Arbeidsgiver må stå fritt i å prioritere fagområder for etter- og videreutdanning fordi behovene varierer fra kommune til kommune. Kartlegging av lærernes og skoleledernes kompetanse må være avgjørende. Mange mener at finansieringsmodellen i den nye strategien vil begrense kompetansehevingen sammenliknet med systemet i perioden 2005-2008. Kommunesektoren ønsker et varig system for videreutdanning, men staten må yte mer enn 40 % til dekning vikarutgifter og gratis studieplasser. KS må arbeide for at statens andel økes vesentlig.

KS må arbeide for en felles forståelse av hva et forsvarlig kvalitetssystem etter § 13.10 i opplæringsloven skal inneholde og bistå kommunene til å ta dette i bruk. KS kan bidra til å utvikle en metodikk som gjør at den enkelte kommune kan tilpasse kvalitetssikringssystemet til kommunens øvrige styringssystemer, og slik bygge videre på den praksisen som allerede er på plass i hver enkelt kommune. Det kan gjøres gjennom å skape arenaer for erfaringsdeling og kompetanseutvikling hos skoleeiere, nettverksarbeid, kurs, konferanser og veiledning. KS må også initiere samarbeidsprosjekter, drive FoU-arbeid og bidra til at det utvikles indikatorer for å sikre kvaliteten på datagrunnlaget. Viktig at KS sørger for erfaringsspredning, de gode eksemplene må løftes fram!

Arvid Weber Skjerpe

Bjørn Gudbjørgrud